

„SALAINEN OPPI”

JA

MUITA KIRJOTUKSIA

KIRJOTTANUT

PEKKA ERVAST

„SALAINEN OPPI”

JA

MUITA KIRJOTUKSIA

KIRJOTTANUT

PEKKA ERVAST

HELSINGISSÄ 1904

Näköispainos

Kesävuori Purujärvi 1985

Digitalisoitu näköispainos 2006

HELSINKI
KIRJAPAINOYHTIÖ VALO
1904

„SALAINEN OPPI.”

I.

H. P. BLAVATSKY.

Jokainen, joka on lukenut tai kuullut puhuttavan nykyaikaisesta teosofiasta, tuntee H. P. Blavatskyn nimen, sillä Madame Blavatsky se oli, joka herätti sen merkillisen liikkeen, joka nykyään on levinnyt maapallomme kaikkiin ääriin ja epäilemättä on vaikuttanut aikamme henkeen.

Tästä teosofisten oppien ensimmäisestä julistajasta meidän vuosisadallemme on, kuten tiedetty, kerrottu jos jonkinmoista. Hänen vihamiehensä — ja niitä hänellä on ollut ja on lukuisia — ovat soimanneet ja herjanneet häntä ja keksineet hänessä kaikkia maailman vikoja, kun taas ystävät ja puolustajat ovat kilpailleet kaunopuheliaisuudessa häntä ylistelläkseen. Milloin hän on historiallisen ajan tai ainakin meidän vuosisatamme suurin petkuttaja, milloin hän on maailman vapahtaja, arvossa Jeesuksen ja Buddhan vertainen. Joskin totuus kulkee kultaista keskietä, on Madame Blavatsky epäilemättä ollut aikamme intressanttisin henkilö, „19:n vuosisadan sfinksi”, eikä ankarinkaan vihamies ole kieltänyt hänen säkenöivää neroansa, hänen melkein ylluonnollista voimallisuuttaan. Elämänsä loppuvuosina sairaana ylenmääräisistä ponnistuksista — hän oli vuodesta 1876 lähtien ottanut tavakseen tehdä työtä kir-

jotuspöytänsä ääressä 17 tuntia vuorokaudessa — hän kuitenkin väsymättömällä innolla ajoi asiansa kuolinhetkeensä saakka 1891. Jokainen, joka tuntee hänen työnsä suuruuden, on kiitollinen hänelle kaikesta mitä hän on tehnyt, ja tulevaisuus on epäilemättä lukeva hänet maailman auttajien joukkoon.

Varmaankaan ei hän olisi saanut niin paljon vastustajia, jos vaan olisi tyytynyt julistamaan noita salaisia oppeja, joita sanoi olevansa käsketty esittämään maailmalle. Mutta kun hän samalla osottautui salaisten luonnonvoimain tietäjäksi tekemällä kaikenmoisia ihmeitä eli n. k. „okkultisia fenomenejä”, joita ei voitu selittää tunnettujen luonnonlakien avulla, paljasti hän tietysti Akilleen kantapään, johon sivistynyt maailma heti iski keihäänsä, se kun vastikään oli ehtinyt kääntyä kaikkea salaperäistä kieltävään materialismiin. H. P. Blavatskyn Indiassa esittämät ilmiöt tulivat nim. Euroopassa tunnetuiksi Mr A. P. Sinnetin kirjan kautta „The Occult World”, ruotsinnettuna „Den Dolda Världen”. Lontoon Psykkinen Seura, joka harrasti fenomenalismia (salaperäisten ilmiöitten tutkimista), mutta ei uskonut magiaan, s. o. että ihminen tahdollaan saattaa hillitä luonnon salaisia voimia, lähetti ennakolta epäillen yhden jäsenensä, nuoren herra Hodgsonin Indiaan tutkimaan, miten asian laita oli. Tämä perästäpäin tehty tutkiminen päättyi siihen, että Mr Hodgson kirjotti laajan raportin eli selonteon, jossa lausui mielipiteensä olevan, että Madame Blavatsky, joka silloin jo oli Euroopassa, oli aikalailla pettänyt sekä Mr Sinnetin että kaikki muut arvokkaat ja luotettavat englantilaiset, jotka Mr Sinnetin kirjoissa olivat menneet takaukseen ihmeitten todellisuudesta. Merkille pantava seikka on kuitenkin, että sama Mr Hodgson myöhempien kokemuksiensa, varsinkin spiritististen tutkimustensa nojalla on muutamia vuosia sitten täytynyt tunnustaa, että semmoisia ihmeitä, kuin H. B. Blavatsky vakuutetaan tehneen, todellakin saattaa tehdä.

Oli miten oli, Madame Blavatsky itse on kuollut, ja se joka vain tietää, mitä pahaa hänestä on sanottu, se ei tunne häntä kokonaan — jos laisinkaan. Suuren työn hän on tehnyt, ensi vuosisadan tulee näyttää, kuinka vahvat perustukset sillä on: tähän saakka se vain on edistynyt.

Kohta Teosofisen Seuran perustamisen jälkeen (1875) Madame Blavatsky v. 1876 julkaisi ensi suurteoksensa, nimeltä „Isis Unveiled” eli „Paljastettu Isis”, joka herätti mitä suurinta huomiota Amerikassa ja näytti todistavan tekijänsä perehtyneen salaiseen tietoon. Siinä julistettiin maailmalle, että kautta kaikkien aikojen on ollut olemassa salainen, totuuteen vihittyjen mestarien veljeskunta, ihmisten, jotka rakkaudesta totuuteen järkähtämättömällä päättäväisyydellä ovat voittaneet alemman luontonsa ja kehittäneet itsessään korkeamman jumalallisen minän, joka on saattanut heidät kaiken tiedon lähteen välittömään yhteyteen ja antanut heille, muille käsittämättömän vallan luonnonvoimain yli. Nämä suuret henget olivat opettaneet ja lähettäneet Madame Blavatskyn herättämään ihmisissä uskon ihmisen jumalalliseen alkuperään, joka usko oli miltei kadonnut tänä rakkaudettomuuden aikakautena; ja kuten Madame Blavatsky meidän päivinämme, olivat historian kuluessa miehet sellaiset kuin Jeesus, Buddha, Zoroaster, Mooses, Pythagoras, Plato ja lukemattomat muut olleet heidän lähettiläitään — jotkut heistä mestareita, niinkuin Jeesus ja Buddha, toiset Madame Blavatskyn lailla vain oppilaita.

Amerikasta tuo ihme-nainen muutti Indiaan, mutta 80-luvulla hän tuli Eurooppaan rauhassa kirjottaakseen uutta suurteostaan, jonka nimi oli oleva „The Secret Doctrine” eli „Salainen Oppi”. Tästä piti ensin tuleman edellisen kirjan jatko, mutta tietoja karttui niin runsaasti, kuten H. P. B. sanoi, että syntyi vallan itsenäisen vielä laajempi salaisen viisauden esitys. „The Secret Doctrine” on sentähden pidettävä H. P. Blavatskyn pää-

teoksena ja sitä on tutkiminen, jos mieli syventyä teosofisiin oppeihin. Epäilemättä se osottaakin suurta edistystä edellisen rinnalla: monet opit, joihin siinä vaan viitattiin, ovat tässä laajasti selitetyt ja monta uutta seikkaa on esiintuotu.

II.

SALAINEN OPPI.

Vuonna 1888 ilmestyi vihdoinkin Lontoossa H. P. Blavatskyn toinen suurteos „The Secret Doctrine, the Synthesis of Science, Religion and Philosophy” (Salainen Oppi, Tieteen, Uskonnon ja Filosofian Yhdelmä). Jännityksellä sitä oli odotettu — sen tekijä kun jo oli maailman kuulu — suurella innostuksella sekin vastaanotettiin. „Kirja on sekä merkillinen että huvittava”, lausui Pall Mall Gazette'n arvostelija, „merkillinen oudoista ikivanhoista tiedoistaan, huvittava siitä valosta, johon se asettaa maailman uskonnot ja niiden synnyn.”

Riennämme yhtymään tähän lausuntoon. ”Salainen Oppi” on kaikin puolin omituinen tuote. Vaikka tekijä olikin syntyjään venakko ja vasta iäkkäämpänä oppi englannin kieltä, on se kirjoitettu taidolla, joka vetää lukijan vaikeimmissa ja mutkaisimmassakin kohdissa mukaansa vilkkaan esitystapansa takia; siinä on kohtia, joiden runollinen kauneus hurmaa, ja toisia, jotka osuvat syvimpään siveelliseen tuntoon. Se on täynnä otteita kaikkien aikojen oppineiden teoksista, ja monet otteet ovat harvinaisista kirjoista, joita joku kappale on olemassa vain Lontoon Brittiläisessä Museossa tai Rooman Vatikaanin kirjastossa. Tämä on senkin tähden omituista, että Madame Blavatsky ei ollut mikään tie-

teellisesti sivistynyt yliopistonainen — seikkailija ja mie-ronkiertäjä vain, joka kirjottaa teoksen, joka panee oppi-neimmankin professorin pään pyörälle.

Onhan ”Salaista Oppia” kuten „Isis Unveiled”-iäkin myöhemmin koetettu todistaa suureksi „humbugiksi”, se kun vain olisi mahtava laina kaikenmoisista kirjoista (kts. Den Afslöjade Isis af K. af Geijerstam). Tämmöisillä „paljastuksilla” on ainakin se arvo, että ne varot-tavat teosofeja valmistamasta „Salaiselle Opille” samaa kohtaloa kuin on tullut raamatun ja muiden kansain py-hien kirjojen osaksi: nim. että sitä pidettäisiin erehty-mättömänä auktoriteettina. Ja H. P. Blavatskyn kun-niaksi on mainittava, että hän itse aina huomautti, ettei hänen teoksiaan saisi katsoa minkäänmoisiksi ilmestyk-siksi sanan tavallisessa merkityksessä. „Salaisen Opin” alkulauseessa hän sanoo: „näitä totuuksia ei esitetä (ju-malallisen) ilmestyksen nimellä; ei myöskään tekijä ole ensimmäinen, joka on tämän salaisen viisauden tehnyt tutuksi ihmiskunnalle. Sillä miltei kaikki mitä tämä teos sisältää, on löydettävissä tuhansista kirjoista, suurten aasialaisten ja alkuperäisten euoppalaisten uskontojen py-histä kirjoituksista — kätkettynä hieroglyfien ja symbo-lien peittoon ja sentähden jätettynä tähän saakka huo-maamatta. Käsillä oleva teos koettaa yhdistää näiden vanhain alkutekstien sisällyksen yhtenäiseksi kokonai-suudeksi.”

Toiselta puolen todistukset „Salaisen Opin” pla-giarisesta luonteesta kadottavat arvonsa, kun ottaa huo-mioon, ettei Madame Blavatsky koskaan väittänyt muuta kuin että se, mitä hän kirjotti ja opetti, oli luettavissa kaikkien aikain mystikkojen, okkultistien, alkemistien, kabbalistien, suurten filosofien ja teosofien j. n. e. kir-joista ja muistiinpanoista. Hän — H. P. B. — vain yhdisti ja valaisi, mitä niissä oli hajanaista ja epäselvää.

Yhtäkaikki — „The Secret Doctrine” on vallan intresantti kirja, ja jos lukija on vähänkin maltillinen ja ennakkoluuloton, niin hän varmaan voi sekä nauttia että

hyötyä siitä. Tosin sen lukeminen alussa tuottaa vaikeutta, ja monen innostus on laimentunut, kun hän mielestään on kirjassa huomannut sekä järjestelmällisyyden että yhtäpitäväsyyden puutetta. Mutta mahdotonta on vaatia, että kirja huvittaisi muita kuin niitä jotka tunkeamalla sen henkeen koettavat sitä ymmärtää. Me olemme liian tottuneet vain näkemään elämän ja luonnon tuhansia vaihtelevia muotoja, kun taas mystikko vakaasti tarkkaa ainoaa Elämää ja muotoihin salattua henkeä. Sitä paitsi „Salainen Oppi” ei esitä koko muinaista viisautta, vaan muutamia sen pääoppeja, joten kaikki järjestelmän rakentaminen sen nojalla on mahdoton.

Teosofia sanotaan nim. esittävän uudenaikaisessa puvussa muutamia pääpiirteitä niin kutsutusta *Viisauuskonnosta*, joka ammoisia aikoja sitten, kun koko ihmiskunta puhui samaa kieltä, oli kaikilla yhteinen maailmankatsomus. Tämän viisauuskonnon henkinen sisältö vetäysi kumminkin syrjään ja tuli käsittämättömäksi ja sentähden salaiseksi samassa määrin kuin ihmiskunta kehittyi aistilliseen suuntaan; mutta alkuperäisiä kirjoituksia, jotka todistavat sen syntyä ja oppeja, löytyy tänäkin päivänä Salaisen Veljeskunnan laajoissa maanalaisissa kirjastoissa.

Sellaiseen okkultiseen alkutekstiin perustuu „Salainen Oppi”. Se on ikivanha käsikirjotus, kirjoitettu palmulehdille, jotka tuntemattomalla kemiallisella tavalla on suojattu tulen, veden ja ilman tuhoja vastaan. Sen nimi on *Dzyanin kirja* — eli Jumalallisen Tiedon Kirja — ja on kirjoitettu Senzarin kielellä, joka on salainen, kaikkien aikain vihittyjen adeptien käyttämä kieli. „Salaiseen Oppiin” on siitä käännetty 19 runoa, jotka muuttaman okkultisen kommentaarin ohessa muodostavat ne ainekset, joita H. P. Blavatskyä oli käsketty selittämään nykyiselle sukupolvelle tajuttavassa muodossa.

Kirjansa sisällön Madame Blavatsky on jakanut kahteen laajaan, noin 800 suurta sivua käsittävään nidokseen. Ensimmäisen nimenä on „Cosmogenezis” —

Maailman synty, ja toisen „Anthropogenesis” — Ihmisen luominen. Kumpikin jakautuu kolmeen jaksoon, joista ensimmäinen esittää viisauuskonnon oppeja maailman ja ihmisten synnystä, vertailemalla niitä suurten uskontojen vastaaviin oppeihin. Toinen jakso käsittelee symboliikan syntyä ja kehitystä ja selvittelee eri uskontojen teologiaa, osottaen niiden dogmien ja mysteerein tosimerkityksen; kolmas jakso lopuksi on salaista ja nykyistä tiedettä koskeva liite ja on länsimaiselle lukijalle aluksi viehättävin ja helpoin käsittää. Siinä esiytyvät okkultismin opit ja tieteen teoriat vastatusten, ja tekijä osottaa aivan selvästi monien nykyisten tieteellisten olettamisten ristiriitaisuuden, samassa suuresti kunnioittaen ja ihaillen tutkimuksen oikeita tuloksia.

Tarkotuksemme on nyt luoda lyhyt silmäys esoterisiin oppeihin sinään. Jätämme kaikki todisteet, sekä uskontoja vertaamalla saadut että luonnontieteiden todisteet. Kaikki ne luettakoon „Salaisesta Opista”, jossa niitä on viljalta. Toivomme vain voivamme antaa kuvan, joskin vaillinaisen, alkuperäisestä Viisauuskonnosta, joka „Salaisen Opin” mukaan on kaikkien myöhempien uskonsteemien juuri.

III.

MAAILMAN SYNTY.

Salaiset opit maailman kehityksestä, josta puhutaan edellisen osan ensi jaksossa, avaavat heti näköaloja niin mahtavia ja laajoja, että todellakin tuntee hengittävänsä itämaan ajattelun vapaata ja puhdasta ilmaa.

Ensinnä kohtaa meitä kuolinisku sille ahtaalle käsitykselle Jumalasta, jonka länsimaan kirkot ovat kasvattaneet, ahdasmielisyydessään kiroten vapaauskotia ja ateistejä.

Ken on kohottanut Jumaluutta peittävän hunnun, ken on tutkinut avaruuden syleilemiä syvyyksiä? Ei vielä koskaan paljas kuolevainen. Jumaluuden hengen pitää nostaa sitä ajattelijaa, joka tohtii luoda katseensa kohti Ääretöntä. Vain puhdassydämiset „näkevät Jumalan”. Ja mitä he näkevät?

Yhden todellisuuden, jota paitsi kaikki on määää — harhanäköä, yhden alkulähteen, josta kaikki virtaa, Yhden Olon, josta kaikki arvelu on mahdoton, Yhden järjen, jonka olemusta ei koskaan käsitetä.

Autuaaseen lumoukseen vaipuu viisas, nähdessään Absoluuttia. Hän tuntee olevansa yhtä sen kanssa ja hän tietää itsensä valoksi, joka loistaa läisen pimeydessä. Mutta pimeys ei käsitä valoaan, ja valo ei tiedä alkuperänsä nimeä.

Sinä houkkio, joka annat määräyksiä sille, jota ei koskaan voi määrittää, joka selität Jumalaa etkä tunne itseäsiäkään. Olisiko Absoluutilla ominaisuuksia — voisiko se olla viisas, tosi, elävä, rakastava, hyvä, persoonallinen, täydellinen j. n. e. — Se, joka on näiden kaikkien käsitteiden olemus ja juuri? Ei vedestä sanota että se on märkä. Kivi voi olla märkä ja ihminen viisas, mutta ei Viisaus ole viisas yhtä vähän kuin Totuus on tosi tai Elämä elävä. Ja rakastaisiko Jumala, Jumala, joka on rakkauden olemus? Tästä Ainoasta ovat kaikki vastakohtat lähteneet: minä ja minättömyys, hyvä ja paha, elämä ja kuolema, valo ja pimeys, totuus ja valhe, rakkaus ja viha, ja ne ovat olemassa vain virvoina ilmestyksen panoraamassa; ikirauha, ainainen sopusointu, tiedoton kaikkietävyys on äärettömässä keskipisteessä, joka on kaikki ja joka ei ole mitään.

Ja silti: me olemme „kolme-dimensionaalisia” olen-
toja. *) Piste on meille nolla ja nolla on ääretön ympyrä,

*) S. o. meidän avaruudellamme on kolme ulottuvai-
suutta: 1) ylös ja alas, 2) eteen ja taakse, 3) oikealle ja vasem-
malle. Jokainen ruumiillinen olio näkyväisessä maailmassa ulot-
tuu kaikkiin näihin suuntiin.

jota emme voi käsittää, joka on Suhteeton Tila, puhdas subjektisuus. Tämä piste on kaikkialla eikä missään ja sen liikkeistä syntyvät rajattomat viivat, laskemattomat luvut, ympyrän säteet — joka on ehdoton Liike, täydellinen tajunta. Ja ne ovat ne kaksi Jumalan olemuspuolta eli aspektia, joita voimme ja jotka meidän täytyy ajatella olevaksi: liike ja avaruus, tajunta ja olevaisuus, henki ja aine, minä ja minättömyys. Mutta muista! Ne ovat alkujaan yksi, vaikka vain korkein meissä etsii ja aavistaa tätä kaikkea sisältävää yhtyyttä. Kaksisuus on nykyisen ihmistajuntamme loogillinen vaatimus. Eikä kaksisuuskaan anna meille tyydyttävää käsitystä Absoluutista. Olemme „kolme-dimensionaalisia” olentoja emmekä voi ajatella yhdysvaikutusta subjektin (aluksen) ja objektin (kohteen) välillä ilman predikaattia (mainetta) emmekä vaikutusta aineeseen ilman välittävää voimaa. Siksi kuva, jonka Jumalasta luomme, tulee kolminaiseksi ollakseen käsitettävä ja samalla täydellinen.

Ja tämä Jumalan verho, kolmiyhteys on: Henki — Elämä — Aine.

Mitä ne ovat? Jumalan kaksi aspektia, henki ja aine, ja niiden yhdistin, elämä, voima. Henki on subjekti, aine objekti ja elämä yhdistävä predikaatti. Henki on iäinen nykyisyys, elämä on aika, kulunut, nykyinen ja tuleva, aine on lennosta temmattu ajan hetki. Henki on puhdas olemassaolo, elämä alituinen kehitys, aine tulos — maailma. Henki on kaikkea läpitunkeva yhtyys, elämä on sen jakautuminen moninaisuuteen, aine on moninaisuus. Henki on yleistajunta, elämä sen jakautuminen, aine tuhannet yksilölliset tajunnat. Henki on ääretön ajatteleva järki, ajatteleminen on elämää, ja ajatukset ovat ainetta.

Seuratkaamme nyt maailman kehitystä siitä alkaen, kun lepo herää toimintaan. Katsokaamme, kuinka aatoksia sinkoo ikuisesta Nerosta ja miten ne kiteytyvät maailmoiksi.

Ensinnä siis ääretön Jumala, ja sitten sen ensi sädehdyksenä Jumalan kanssa yhtä-ikuinen, personaton

Järki, Logos (Sana), Jumalan Poika, Brahmâ, jonka teologia on tehnyt personalliseksi Jumalaksi; sitten, kun „aikojen aamulla annetaan luomiskäsäky” jatkuvana sädehdyksenä ne jumalat eli korkeat personallisuudet jotka yhteensä ovat toinen Logos, „personallinen jumala” — yksi jumala jokaiselle tulevista lukemattomista aurinkokunnista. Tehdäkseen tuon suuren uhrauksen, luodakseen, astuvat he olemattomuuden autuaasta tilasta, „Jumalan tahtoa” eli jumalallista lakia vapaasti totellen ja äärettömästi rakastaen olentoja, joita vielä ei ole olemassa. Rakkauden ja antamisen laki vallitsee kaikkisuudessa. Korkeamman on uhraaminen alemmalle, jotta alemmasta voisi nousta korkeampi. Niin on „luominenkin” jokaisen jumalan itsestään luopuminen loihtiakseen esiin olentoja, jotka vuorostaan tulevat jumaliksi.

Nämä korkeat Personat huokuvat itsestään laumottaisin olentoja eli Dhyan-Chohaneja, joille arvon mukaan annetaan eri nimiä: jumalat, pääenkelit, enkelit, henget j. n. e. Nämä olennot ovat „maailman laatijat” yhteisnimellä Fohat. Kaikkiallisesta maailman alkuaineesta, joka on Jumalan aineellinen aspekti, niinkuin Järki on henkinen aspekti ja Fohat henkeä ja ainetta yhdistävä elämä — „luovat” näet nämä maailmanlaatijat koko aineellisen kaikkisuuden, sen tähtiusmat, pyrstötähdet, auringot, kiertotähdet ja kaiken niillä kehkeävän elämän. Tällä salainen oppi ei mitenkään kiellä maailman koneellista syntyä, sillä jos mikään maailmanselitys on lain-alainen, niin se on okkultismin. Se vain väittää, että älyjä täytyy ehdottomasti olla joka ilmiön takana. Se opettaa, että kautta koko maailman väreilee ääretön järki, joka myös on ikilempi. Tätä järkeä, tätä korkeinta lakia, tottelevat kaikki johtavat älyt. Ne puolestaan hallitsevat niitä luonnon henkiä, jotka aiheuttavat elementteinä, „voimina”, liiketapoina j. n. e. havaittavia ilmiöitä.

Kaikkeus on täynnänsä eloa; ei voi puhua kuolleesta kohdasta. Joka atomi ilmestyneessä maailmassa

on tajunnan, elon ja muodon kolmiyhteys. Näiden kolmen tekijän välisiä suhteita on lukemattomiin niinkuin tajunta-asteitakin. Mutta kun 7 on tämän mailman päivän eli „luomisen” perusluku, ilmestyy tajunta seitsemällä eri aineen „tasolla” eli niin sanoaksemme seitsemässä toisiaan sisältävässä piirissä eli maailmassa, joista alin on meidän fyysillisaineellinen. Muut kuusi tasoa ovat: puoliruumiillinen (astraalitaso), vaistomaisesti aistiva eli tunteva (prana-taso), halujen (kamataso), älyn (manaksen taso), psyykillinen eli puolijumalallinen (buddhin taso) ja jumalallinen eli hengen taso (atman taso). Nämä tasot voidaan sitten jakaa moneen seitsemään alatasoon j. n. e.*)

Luomisen tarkoitus toteutuu juuri siten, että tajunta läpikäy nämä seitsemän kehitysvaihetta. Toisin sanoen, monadit — tulevien itsenäisten olentojen (ihmisten) siemenet, jotka jumalat maailmanpäivän koittaessa „luovat” eli erottavat omasta elämästään — kehittyvät tiedottoman jumalallisuuden tilasta, läpi käyden kaikki tajunta-asteet, itsehankittuun ja tietoiseen eli „personalliseen” jumalallisuuteen. Tämä kehitys tapahtuu elämän kiertokulussa. Henki „astuu aineeseen”, muodoton pukeuu muotoon, yhtyys jakautuu, yleinen yksilöityy noustakseen sitten, varustettuna kaikilla kokemuksillansa, kaikki-

*) H. P. Blavatsky ei ollut itse tyytyväinen käyttämäänsä terminologiaan eli sanastoon; nimitys „astraalinen” oli etenkin aikaansaanut paljon epäselvyyksiä ja väärinkäsityksiä, sitä kun oli ruvettu käyttämään useassa eri merkityksessä. Myöhemmin on sentähden parannettu koko teosofista tiedesananastoa mikäli mahdollista siihen suuntaan, että jokainen sana vastaisi yhtä, määrättyä käsitettä, ja niin muodoin on tasojenkin jako tullut vähän toisen näköiseksi. Nyt ei puhuta enää „puoliruumiillisesta” (linga shariran eli eeteriruumiin) tasosta, koska se varsinaisesti onkin vain fyysillisen tason näkymätön puoli; ei liioin pranin ja kaman tasosta, vaan astraalitasosta, joten tasoja nykyisen jaon mukaan onkin vain viisi: fyysillinen, astraalinen, mentaalinen, buddhinen ja nirvaaninen (atman) taso. Nuo kaksi korkeempaa „paranirvaanista” tasoa ovat meille aivan käsittämättömät.

yhteiseen, jakamattomaan elämään. Niinpä voisi sanoa, käyttäen oman tasomme kuvaa: henki loistaa liekissä, huokaa tuulessa, ikävöipi rannan lainosessa, nukkuu eläimessä ja herää ihmisessä. Vanha kabbalistinen lause kuuluu: ”kivi tulee kasviksi, kasvi eläimeksi, eläin ihmiseksi, ihminen hengeksi, henki jumalaksi” — ja jumala katoaa Jumalaan.

Kuten jo viittasimme, ei tämä pitkä kehitys ole mielivaltainen ja satunnainen. Päinvastoin, mielivaltaista sortoa tai sokeaa sattumaa ei ole luonnossa. Maailma on lainalainen. Keskipisteessä, itse olossa piilee muuttumaton iki-laki, joka elon keskuuden säteissä ilmenee kehitystä ohjaavien, tuhansien hengen- ja luonnonlakien muodossa. Ne voidaan yhdistää kaksinaiseksi tasapainon ja vaiheen laiksi — kausaliteetin eli syysuhteen (karmen) ja periodisiteetin eli vuorottaisuuden (reinkarnatsioonin) laiksi.

Vaiheen lain — „nousun ja laskun, luoteen ja vuokseen lain — on luonnon tiede havainnut kaikkialla vallitsevan. Vaihtelu, sellainen kuin päivä ja yö, elo ja kuolo, uni ja valvonta, on siis yleinen, niin täysin poikkeukseton tosiasia, että helposti käsittää, miksi siinä näemme yhden maailman peruuttamattomimmista laeista”. Salainen oppi siis vain astuu lopullisen askelen, puolustaessaan sen lain ehdotonta yleiskelpoisuutta, jonka vaikutukset kaikkialla ovat huomattavissa. Sama on kausaliteetin eli syyn ja seurauksen lain laita, sen lain, jonka tiede on huomannut näkyväisen maailman joka ilmiön perustaksi. Miksi olisivat sitten muut ylemmät tajuntapiirit ilman tätä etuutta? Okkultistit väittävät, ja hyvällä syyllä, ettei niin ole. Kaikilla aloilla, sekä tunteiden että ymmärryksen, siveyden ja hengen, vallitsee syynlaki yhtä peruuttamattoman ankarana, kuin koskaan näkyväisessä luonnossa, jonne itse asiassa vain sen äärimäiset vaikutukset ulottuvat. Syvempi ja muihin oloihin ylettyvä tieto syyn ja seurauksen välisestä vuorovaikutuksesta tekee okkultistin kykeneväksi aikaansaamaan

ilmiöitä, jotka tuntuvat ihmeiltä ja näennäisesti ovat ristiriidassa tunnettujen luonnonlakien kanssa.

Näiden molempain lakien, vaiheen ja tasapainon, yleisyys saattaa salaisen opin olettamaan, että nykyinen maailmanilmestys ei ole ensimmäinen eikä ainoa. Iäisen tyhjyyden ja lyhyeksi ajaksi avaruuteen, herra ties mistä singahutetun luomisen sijaan saamme siten ikuisen Elämän, joka ajoittain uinuu omassa helmassaan, ajoittain ilmottaike. „Maailma kokonaisuutena on iäti olemassa rajatonna tasona; ajoittain lukemattomain alati syntyväin ja katoovain maailmoiden temmellystantereena”. Toiminnan päivät — manvantarat — ja levon yöt — pralayat — vaihtelevat niin iäisyudessa kuin ajassa. Joka „luominen” on ennen olleen uusi täydellisempi ilmestys, siis edelläkäyneen maailman jälleensyntymys eli reinkarnationi. Ja joka manvantarassa tyhjentyvät edellisen seuraukset ja syntyvät syyt uuteen — joka on karma. Nykyhetki on menneisyyden poika ja tulevaisuuden isä. Siksi eivät jumalat, enkelit j. n. e. olekkaan etuoikeutettuja olentoja, vaan semmoisia, jotka aikaisempina maailman kausina saavuttivat sen kehityksen, joka nyt oikeuttaa heidät tuohon „korkeaan asemaan” luonnon arvoluokassa. Eivät eläimetkään ole vääryyttä kärsiviä olentoja, vaan niissä yksinkertaisesti monadi ei vielä ole kohonnut „ihmismonadin” arvoon. Mutta sanotaan niiden ensi manvantarassa „tulevan ihmisiksi”, s. o. ”eläinkunnan monadit silloin luodaan” — herätetään uuteen eloon — olemusyhtyyksinä, jotka ovat valmiit toivio-retteen ihmiskunnan läpi.

Palatkaamme nyt „ihmismonadin” kehitykseen katsoaksemme, miksi se karman ja vaiheen lain johtamana muodostuu.

Manvantarassa tapahtuu kehitys 7:ssä n. k. pyörässä, joista kukin on kiertokulku 7:n planeetin ympäri. Ensi pyörässä läpikäy monadi kaikki luonnon muodot ja valtakunnat, paitsi ihmisellisiä, ja kahdessa seuraavassa kaikki ihmismuodot. Tämä on „hengen astunta

aineeseen” eli kehityksen kulku ”alenevaa kaarta” myöten, jolloin aine vetää elämän puoleensa. Kun kehitys siten on saapunut neljänteen pyörään, tapahtuu keskellä tätä, neljännellä kiertotähdellä, se käänne, josta elämän „nousu henkisyteen” alkaa. Silloin elämä ainetta paaeten pyrkii hengen yhteytyyn. Yksilöisyys kehitetään ensin luonteisesti — viidenteen pyörään — sitten omin-takeisesti. Tästä selviää, että neljäs pyörä — ja siis myös — neljäs kiertotähti — on alin ja aineellisin, viides verrattava kolmanteen, kuudes toiseen, seitsemäs ensimmäiseen.

Kun elon aalto kiertokulussaan on jättänyt tähden, vaipuu tämä „uneen” (pralayaan), mutta kun elon aalto seitsemännen kerran jättää planeetin „kuolee” planeetti, ja koko ketjua kohtaa vähitellen sama kohtalo: se vaipuu pralayaan. Elämä astuu nyt uuteen, korkeampaan ketjuun, jossa näytelmä uudistuu täydellisemmässä muodossa. Niinpä on se planeetiketju, johon maa kuuluu, tuontapainen kuuketjun jälleensyntymys eli reinkarnat-sioni. Maa on näet neljäs eli aineellisin sisaruksistaan, ja sama on kuunkin laita sen sisaruskuihin nähden. Muut sekä maa- että kuuketjun kuusi tähteä kuuluvat ylempiin tajuntapiireihin ja ovat hienompiaineisina meille näkymättömät. Suhde on sama muiden aurinkoamme kiertävään, näkyvään tähtien välillä, joista kukin on jär-jestyksessä neljäs sisaruksistaan. Vain vihityt mestarit ja korkealle kehittyneet klervoajantit voivat tunkea „ast-raaliaineusmien” läpi, jotka peittävät meiltä lähimmätkin yläpiirit.

Elämme paraikaa neljännessä pyörässä ja neljän-nellä kiertotähdellä ja olemme hiljan — s. o. muutamia miljonja vuosia sitten — kulkeneet „käännekohtan” ohi. Joka pyörän joka tähdellä kehittyi seitsemän juurirotua (jotka jakautuvat 7:ään alarotuun, ja kukin näistä taas 7:ään heimorotuun) ja aineellinen kehi-tys saavutti huippunsa neljännessä. Me olemme viidettä

juurirotua, joten hengen Involutsioni on alkanut, ja sen hedelmänä on nykyinen ihmiskunta.*)

IV.

IHMINEN MAAN PÄÄLLÄ.

Salaisen opin toisessa osassa, joka erittäin ensimmäisessä jaksossaan puhuu ihmisen synnystä, käsitellään tarkemmin näitä juurirotuja ja niiden mantereita, toisin sanoen maan ja sen asujanten historiaa tämän neljännen kierteemme aikana. Siinä on varsin huomattavia tiedonantoja ihmiskunnasta ja meitä ympäröivästä luonnosta. Pahan synty selitetään samoin kuin kielen ja uskonnon. Sukupuolierotus saa historiallisen valaistuksensa rotujen perättäisten sikiämis-tapojen esityksessä; samoin tarut jumalista, kyklopeista, „kolmannesta silmästä” ja entisajan eläinhirviöistä. Darwinin polveumisteoria kumotaan okkultismin opilla apinain synnystä, joten puuttuvan renkaan ongelma on ratkaistu. Tässäkin H. P. Blavatsky panee parastaan todistaakseen salaisen viisauden teorit uskontojen eksoterisillä opeilla ja tieteen totuuksilla, ja lukiessa todellakin tuntuu, että tekijä on se, joka tietää ja kärsii, kun taas tie, filosofia ja jumaluusoppi ovat sokkosilla.

Lie nyt 300 miljoonaa vuotta siitä, kun nykyisen ihmisen seesteinen jättiläismäinen esi-isä ensin esiytyi maanpallolla, joka silloin oli ”tahrainen” kasa. Sillä

*) ”Salainen Oppi” sanoo kuitenkin nimenomaan suomalaisista, että ne samoinkuin unkarilaiset, turkkilaiset ja Aasian mongolilaiset kansat ovat jätettä neljännen juurirodun seitsemännestä alarodusta. Viides juurirotu on arjalainen, ja siihen kuuluvat paitsi Aasian indialaisia, useimmat Euroopan kansat.

vasta vähitellen pitkien geologisten aikakautten kuluessa maa koveni kiinteämmäksi, ja vasta vielä myöhemmin ihmisruumis sai fyysillisen muotonsa. Aine oli tiiveimmillään neljännen rodun keskivaiheilla, mutta „sen jälkeen vierineet ajanjaksot ovat jo vieneet meidät hieman edespäin vastaisella, ylenevällä kaarella . . . maa, me itse ja kaikki muu olemme sen jälkeen pehmenneet — jopa aivommeekin”.

Ensimmäisen „itsesyntyneen” (valkoisen, s. o. kuunkarvaisen) rodun ihmiset — jos heitä ihmisiksi voi sanoa — olivat seesteisiä eli eeterisiä „kuu-isiensä” varjoja, jotka nämä erottivat ryhmittäin omasta elostaan, ja ilman ymmärrystä, ajatusta ja tahtoa. „Heidän sisäolemuksensa, monadi eli jumalallinen minä, ei ollut asustamansa maallisen muodon yhteydessä”. Yhdistävä side, yksilöisyys, „minä olen” -tunne (manas) puuttui vielä. Nämä varjo-olennot asustivat salamyhkeistä mannerta, joka ei katoa kuin muut, vaan pysyy kiertotähden koitesta sen hämyyn.

Toista mannerta sanotaan „pohjanperäiseksi” (hyperborealaiseksi), ja se „ulottui niemineen, kärkineen etelään ja länteen pohjoisnavalta, käsittäen koko sen alan, joka nyt on pohjois-Aasiana.” Se oli koti toiselle, „hikoomalla syntyneelle” (valkoiselle) rodulle, joka sikisi ensimmäisestä samalla tavalla kuin on huomattu eräitten kukkien „puhkeevan”. Tämäkin rotu oli aluksi suvuton ja „luuton”, ja sillä oli vain alkuperäinen, ensi kipenä ihmisymmärrystä. Mutta kuta syvemmäksi henki astuu aineeseen, sitä selvempänä esiintyy elämän kaksisuus, henki ja aine, miehellinen ja naisellinen voima. Siksi kehittyikin tälle rodulle sekasukuisuuden alku, samassa kuin ruumis alkoi tiivistyä ja voimistua.

Kolmas (keltainen) rotu, „passiivisen yogan pojat”, jotka myös syntyivät isistään hikoomisen kautta, oli siten heti alkuaan kaksineuvoinen (hermafrodiittinen). Nämä jättiläisihmiset — traditsionien ja tarustojen jumalat — asuivat suunnattomalla mannermaalla, joka „levisi Indian-

merestä Austraaliaan” ja „on nyttemmin kokonaan kadonnut Tyvenen Meren syvyyteen, jättäen jälkeensä vain muutamia yläniteitä, jotka nyt ovat saaria” (esim. Pääsiäissaari). Tämä manner on saanut ”Salaisessa Opissa” nimen Lemuuria (nimi on luonnontieteilijä P. L. Sclaterin keksimä). Sen historia on varsin huvittava, sillä se sai nähdä ihmiskunnan jaon eri sukupuoliin ja ”viisauden poikain inkarnatsioonin (ruumistuksen)”. Tämän kolmannen rodun ensi ihmisten sikiämistavasta kerrotaan: „He tulivat muniviksi. Sikiämisaikana heidän ruumiistaan eronneet emanatsioonit olivat munamaiset; nämä pienet ympyriäiset oliot kehkesivät isoksi pehmyeksi, puikkeaksi kasvannaiseksi, joka koveni kovenemistaan ja sikiönä oltuaan särkyi, jolloin uusi ihmiseläin astui siitä kenenkään auttamatta, kuten linnut nykyään tekevät”. Kummankin sukupuolen ominaisuuksista, jotka aluksi olivat tasan jaetut kaikilla, alkoivat vähitellen miehiset tulla huomattavimmiksi toisessa, toisessa naiselliset, ja pitkään aikain jälkeen, sillä luonto ei harppaile, esiintyi sen fyysillisen ihmisen kanta-isä, jonka nyt tunnemme miehenä ja naisena. Ja se tapahtui yli 18 miljoonaa vuotta sitten.

Mutta tuo muhkea olento, tuo kaunismuotoinen ihminen täynnä ruumiin eloa ja voimaa — oli sittenkin vain eläin; „alemman” luonnon jumalain työ, taidetyö, mutta tosiaankin vain „Primates” -lahkon ensi laji. Sillä sielua ei vielä ollut, silmät katsella ihmettelivät näkemättä mennyttä tai tulevaa, ja Kaikki-hengen säde, jumalallinen monadi harhaili majassaan kuni uneileva leyhkä.

Silloin lähti korkeimmasta jumalasta uusi luomiskäsky — sillä niin kuului laupeas Laki.

Ja se Valo, joka on Maailmanjärki, tulvaili taivasteista kodostaan yli pienen tähtemme, ja sen säteet tunkeusivat ihmisten ruumiisiin, asuntoihin, jotka oli niille rakennettu. Jumalan Poika kuohuilevassa lemmessään astui maan päälle lunastaakseen kärsimyksellään yössä vaeltavan ihmiskunnan.

Se oli Mahat'in (viisauden, maailmanjärjen) poikain eli Manasaputrain (3:nen Logoksen) lihaan tulo. Järki, jonka juuri on Jumalassa, saavuttaa korkeimman ilmes-tyksensä, käsittäessään itsensä järjeksi, s. o. Jumalasta lähteneeksi, toisin sanoen: voimmeko ajatella ilmesty-nyttä järkeä ilman ajatusta, tajuntaa tai vapaata tahtoa, s. o. järkisettä minättä? Manasaputrat olivat sellaiset „minät”, yksilöisyydet, älyt, vapaatahtoiset, kuolemattomat olen-not, jotka olivat kehittyneet korkealle muissa maailmoissa, mutta totellen jumalallista lakia, joka käskää alati eteen-päin „koettivat päästä tietoisemmiksi yhtymällä kehitty-neempään aineeseen”, ja heidän „täytyi läpikäydä maallis-inhimillisiä kokemuksia tullakseen kaikkiviisaiksi”. Sen-tähden ruumistuivat viisaudenpojat kolmannen rodun jätti-läisiin. Tämä toimi on saanut nimen „toinen luominen”, koska sekin johtui suuresta itseuhrauksesta, ja siihen näh-den, että ylempi astui aiempaan, on se niinikään antanut aihetta taruihin „enkeliä lankeemuksesta”.

Kaikkialla luonnossa syntyy erilaisuuksia — omi-naisuuksien moninaisuus on juuri aineen aate —, johon jo viittasimme puhuessamme sukupuolikehityksestä.

Kolmannen rodun kauniit jumal'ihmiset eivät suin-kaan olleet kaikki yhtäläiset, ei sisäisesti eikä ulkonai-sesti. Jakautuivathan he eri ala- ja heimorotuihin, ja joka rodulla kuten joka ihmiselläkin oli oma leimansa. Eikä järjen valo yhtäkaa valaissut kaikkien aivoja, mana-saputrat ruumistuivat vitkaan, ehkä yksitellen, ja vielä neljännekin rodun aikana. Siten olivat ihmiset, tultuaan järjestäytyneiksi olennoiksi, heti alusta henkisesti ja ymmär-ryksen puolesta perin erilaiset. Monet olivat vielä suku-vietistä vapaita, siveitä hermafrodiitteja — he olivat alt-teimmat jumalalliselle valolle, heihin ruumistuivat kehitty-neimmät viisauden pojat. Toiset olivat jo täysin kehitty-neitä miehiä ja naisia, joiden veri kuohui elinhalua, ja monet olivat niin pitkällä hurjissa himoissa, että olivat yhtyneet eläimiin ja synnyttäneet hirviöitä, joista nykyis-ten apinain esi-isät polveentuvat (puuttuva rengas), siten

tehdn rikoksen luontoa vastaan, tiedottoman synnin. Ja kun kaikki ulkomaailmassa on vain sisällisen elämän ilmausta, ja kaikki geologiset aikakaudet ja luonnonmullistukset tavallaan riippuvat ihmisen vastaavista kehitysvaiheista tai ainakin ovat samanaikuiset niiden kanssa, tapahtui nytkin suuria ulkonaisia mullistuksia. Se „iki kevät”, joka vallitsi ensimmäisen ja toisen ja osaksi kolmannenkin rodun asustamisessa seuduissa, katosi jäihin ja lumiin maan akselin pyörähdyksen kautta. Sijaan astui ainainen muutos ja vuoden aikojen vaihtelu, sade ja kylmyys ja polttava kuumuus. Ihmisen täytyi rakentaa vajoja ja keksiä vaatteita . . .

Uhraantuva sääli sai viisaudenpojat astumaan näihin olentoihin.

Vuosisatojen kärsimys alkoi, tuskaisin, hitain synnytyks — synnytyks, joka tänäänkin kestää: järjen kehitys.

Manasaputrat saattoivat lähettää vain „säteen” omaa elämäänsä ihmisaivoihin — säteen, jolla oli heidän kuolemattomat ominaisuutensa: yksilöisyys, vapaa aatos, vapaa tahto, vapaa muisti. Ja tämä säde ilmeni ihmisissä: verovana itsetajuntana, ajuna, muistina ja tahdon voimana. Mutta kuolemattomien viisaudenpoikain toinen olemuspuoli on järjen sisäinen itsemääräämiskyky; sekin heijastui ihmisiin ja kohotti heidät entisestä vastuuttomuudestaan teoistaan vastuunalaisiksi olennoiksi.

Tämän kaksoissyyn seuraukset tulivat pian ilmi. Ymmärryksen vaurastumisesta seurasi „hapuileva koe” luoda kieli. Silloin kylvettiin myös sivistyksen ensi siemenet. Kalliokaupunkeja rakennettiin kivistä ja laavasta, taiteita ja tieteitä aljettiin viljellä. Koko ihmiskunnalla oli yhteinen kieli ja yhteinen uskonto, varjoovain jumalain näkevä palveleminen. Kaikki tämä perustettiin ja toimitettiin „jumalallisten opettajain” pyhään ja puhdas-tain „tahdon ja Yogan poikain” johdolla. He olivat osittain ihmisiä, joissa järki oli korkeimmilleen kehittynyt ja jotka siksi näkivät totuuden selvin silmin, osaksi olivat he „jumalia” eli ylempiä olentoja, jotka toisesta

kierrotähdestä olivat tulleet maan päälle opettamaan ihmiskuntaa ja ilmottamaan sille sen voimain ja kykyjen oikean käytön.

Toiselta puolen ihminen huomasi olevansa aistillinen olento, jossa ennen aavistamattomia himoja heräsi tahi oli jo herännyt. Intohimojen tuli (kama) lieskui ja vaikka koittava itsetajunta, täyhystäessään sisäänpäin, näki jumalallisen alkuperänsä, oli järki liian heikko oikein arvostellakseen — ja ihminen seurasi orjamaisesti aistiensa vaatimuksia. Siten kylvettiin aistillisen ymmärryksen siemen ruumiin elämän maaperään, ja kehitys personalliseen ja siis rajotettuun suuntaan oli luonnollinen seuraus. Järki jakausi: kuoloton minä, sen vapaa tahto, muisti ja aatos pysyi ylhäällä, ja sen kuva, sen kuoleva „poika” ynnä tämän rajotettu vapaa tahto, muisti ja aatos meni omaa tietään syvemmäs „aineeseen”.

Meidän on nimittäin muistaminen, että aineesen astunnan piti kestää, kunnes kehityksen keskikohta oli saavutettu, joka luonnollisesti tapahtui keskellä neljättä rotua, kun aleneva kaari oli kuljettu ja nousu henkistä kaarta myöten saattoi alkaa. Neljännen rodun historia on sentähden kolmannen yhteydessä, josta se on välitön jatko.

Tämä neljäs (punakeltainen ja ruskean valkoinen) rotu, kolmannelta siitosyhtymän kautta syntynyt, oli sekin jättiläisruumiinen (vrt. kaikkien kansan satujen ja pyhään kirjain, esim. raamatun jättiläiset) ja asui mantarella, joka levisi yli sen osan maanpintaa, jossa nyt Atlantin valtameren aallot vyöryvät. Lemuria oli sitä ennen tulivuoripurkauksista vajonnut Tyynen meren syvyyteen. Neljäs mannermaa oli ”Atlantis” ja olisi ”tie-teellinen ja historiallinen totuus”, jos ennakkoluuloitta kohdeltaisiin vanhoja traditsioneja. *) Plaatonin tunnettu „Atlantis”-saari oli vain osa tästä suuresta manteresta,

*) Nykyään luonnontiede jo rupeaakin puhumaan näistä ikivanhoista mannermaista.

sen viimeinen jäännös, jonka meri nieli noin 11 — 12,000 vuotta sitten.

Alotettu sivistystyö jatkui Atlantiksella. Ruumiin ja ymmärryksen kehitys jatkui alati henkisten ja siveellisten kykyjen kustannuksella ja pääsi lopuksi, kun käännekohta läheni, suunnattoman korkealle; se oli aineellisen sivistyksen kukoistus, jommoisesta me voimme vain uneksia.

Kieli kehittyi yksitavuisesta liitännäiseksi ja siitä sitten taivutuskieleksi. Ihmiset muodostivat yhteiskuntia, ja rakensivat jumalallisten opettajiensa johdolla suuria kaupunkeja, viljelivät taiteita ja olivat täysin perehtyneitä astronomiaan, matematiikkaan ja rakennustaiteeseen. Vielä löytyy muistomerkejä, todisteita näistä vanhoista jättiläiskansoista, esim. Pääsiäissaarella, Goobierämaan laidassa ja muuallakin tavattavat kiviset kuvapatsaat; kaikki kallioihin hakatut suunnattomat luola-asunnot; Misortessa tavatut jättiläismäiset ihmislut j. n. e.

Mutta — Atlantiksella näytettiin huippuunsa kehittyneen aineellisen sivistyksen ja yhtäpitkälle saatetun henkielämän surkastuksen surullinen vaikka suurenmoinen näytelmä, Ani harvat liittyivät jumalallisiin opettajiin — noihin tieteen, taiteen, filosofian, uskonnon, maanviljelyksen j. n. e. alkuperäisiin ilmottajiin — ja vaarinottivat heidän uskonnolliset ja siveydelliset neuvonsa. Useimmat menivät omia teitään, ylpeilivät tiedostaan ja taidostaan ja kuuntelivat vain oman aistillisuutensa ääntä. „Atlantisten rotujen ensi heimokunnat jo jakautuivat hurskaihin ja epähurskaihin; niihin, jotka palvelivat luonnon ainoaa, näkymätöntä henkeä, jonka sädetä ihminen tuntee itsessään — eli panteisteihin — ja niihin, jotka kiirikoin palvelivat maan henkiä, noita synkkiä maailmaisvoimia, joihin liittouivat.” Edelliset „valkoiset”, joissa ”taivaallisen viisauden kipenä paloi himmentymättömällä loistolla ja tuli yhä kirkkaammaksi ja selvemmäksi, jäivät ihmiskunnan jumalallisten opettajain ilmottamien mysteerein valituiksi vartijoiksi”. . . . „Ja traditsionit salais-

ten oppien vahvistamina huhuilevat, että nämä valitut perustivat veljeskunnan, *joka sittemmin ei koskaan ole kuollut . . .* joka on uhrannut itsensä maailman syntien tähden ja pysyy nykyisen manvantaran loppuun saakka valistaakseen tietämättömiä. Näkymättöminäkin ovat he aina läsnä.” . . . Mutta epähurskaissa, jotka ”tulivat syneistä mustiksi”, vaaleni muisto lapsuuden ensi aikoina opituista taivaan ja maan salaisuuksista, mikäli he käyttivät voimiaan itsekkäihin tarkoituksiin, ja pyhät viisaukset „muuttuivat kansan keskuudessa noituudeksi ja sitten ulkonaiseksi taikaukoksi, epäjumalan palvelukseksi ja sankarien jumaloimiseksi”.

Sellainen oli pahan alku, sellainen oli syy siitä asti vallinneeseen yksilöiden, kansojen ja niiden eri uskontunnusten sekä ylipäänsä totuuden ja sen ulkonaisten pukujen, uskontojen, väliseen riitaan ja eripuraan. Toiselta puolen totuus, tuo salattu viisaus, jota saattaa nähdä vain hengessä valistunut, vihitty, „uudesti syntynyt” ihminen, josta on tullut „Jumalanpoika”, ääreti säälivä ja rakastava — ja toiselta puolen tosi mysteerein ja alkuperäisen ilmestyksen valekuvat, joita kaikki ulkonaiset uskontokunnat julistavat.

Mutta Atlantis ja sen asukkaat kokivat edellisten mannerten kohtalon. „Vedenpaisumus” tuli ja suurin osa maata ja eloa katosi merenhyrskyihin. Se tapahtui noin 850,000 vuotta sitten. Pelastuneiden joukossa olivat hurskaat ihmiset, jotka olivat tienneet etsiä itselleen ja aarteilleen suoja.

Viides manner ja nykyisen rotumme koti on salaisen oppien mukaan Eurooppa, siihen luettuna Aasia ja Afrikka. Vaikka Amerikka onkin vanhempi manner, on meidän maanosamme sentään viides, ollen arjalaisen — viidennen — juurirodun synnyinmaa. Täten on salainen tiede astunut „historian” alalle ja jättää virallisen tieteen tutkittavaksi Europan vaiheet jääkaudesta ja meidän rotumme elämänvaiheet sen raasta lapsuudesta meidän päiviemme „korkeaan kulttuuriin” asti.

ELÄMÄ JA KUOLEMA.

Olemme kulkeneet kehityksemme käännekohtan ohi, ja täten pitäisi nyt hengen vetää meitä puoleensa ainetta voimakkaammin, totuuden halun täyttää rintamme eikä personallisen onnen toivon. Missä niin ei ole, on se kai luettava sen „syntitaakan” ansioksi, jonka hankimme itsellemme rikkomalla jumallista lakia Lemurialla ja Atlantiksella. Me? Niin, me itse olemme syylliset, emme kärsi kenenkään toisen Aadamin tai Eevan kuin oman itsemme tuhmouden tähden, eivätkä kärsimyksemme ole väärintekevän ja oikullisen Jumalan antamia. Emme myös ole „luonnollisesti valikoituja” orang-utangien jälkeläisiä, luonnonvoimain sokean leikin tuotteita, joille siis synnin ja velan tunto olisi kirkollinen loru ja omatunto runollinen sepustus — ei, „perisyntimme” on menneisyytemme perintö, ja omatunto on ylemmän itsemme, viisaudenpojan, „vapahtajan” hiljainen ääni, jonka jokapäivä ristiinnaulitsimme lihaamme.

Sillä ihmisen kehitystä ohjaavat samat lait kuin muutakin luontoa, vaikka hänellä onkin erikoisasemansa ”luomisessa”. Hänkin on järkähtämättömän karman ja reinkarnatsionin lain alainen, ja juuri ihmisestä puhuttaessa selvimmin näkyy, miten tuo kaksoislaki toimii.

Lukija muistaa, että ihmisen päämäärä tässä manvantarassa on se, jota hieman väärin sanoimme „personalliseksi jumalallisuudeksi”, jolla kuitenkin tarkotettiin täydellisen viisauden, tiedon ja rakkauden autuasta tilaa. Tämä itsetajuinen ja tavallaan yksilöinen täydellisyys olisi itsessään saavuttamaton ilman toimivaa minää, joka siihen pyrkii. Vain luontaisen vaiston ja vähitellen enenevän ymmärryskyvyn johtamana ei ihminen olisi koskaan päässyt siksi, jota tunnemme ihmisenä: olennoiksi, joka aina häälyy hyvän ja pahan välillä ja joka tietää oman vastuunalaisuutensa. Ulkonainen tai oikeammin sisälli-

nen vaikutus oli tarpeen, jotta itsetajunta ja täydellisyyden halu heräisi, vaikutus, joka alkoi, kuten näimme, kuolemattoman ja järkisen yksilöllisyyden ruumistuksessa. Olemme samoin nähneet, kuinka vain ani harvat huolivat järjen ponnistuksista ja oivalsivat, mitä heidän vasta herännyt sielunsa kaipasi. Useimmat hurmautuivat siitä vapaudentunteesta, joka heidät täytti, kun he tulivat ajatteleviksi ja tahtoviksi olennoiksi, ja sekottivat taivaisen viisauden kaipuun ruumiilliseen nautinnon haluun sekä „lankesivat” — ihmisen esikoisuudesta etsiä rajatonta totuutta kiroukseensa etsiä personallisia, rajotettua onnea.

Mutta se oli ainoa keino päästä tietoon ja voimaan. Laki on kehitys — joka on hyvä, eikä rajotus — joka on paha. Viisaudenpojan täytyy kohota alennustilastaan, ja hänen itsensä — joka oli syynä ihmisen „lankeemukseen” ja joka oli hänen kiusaajansa — täytyy tulla hänen sovitettajakseen ja vapahtajakseen. *Daemon est deus inversus.*

Tähän tietysti yksi lyhyt maallinen elämä ei riitä. Joka kuolemattoman, järkisen minän täytyy siksi „syn-tyä moneen kertaan”, s. o. yhä uudelleen pukeutua kuolevaan personaan, jonka sydämelle se kolkuttaa ja pyytää päästä sisään — kunnes „luonnollinen ihminen” totelee ja kuulee sen ääntä ja avaa sydämensä ovet.

Todella vaikea työ. Onnistumatta yrityksissään viisaudenpoika jättää ruumiin toisensa perästä, ja yhtä toivoton kuin väärä olisi sen kärsimys, jos nämä personat olisi ilman merkitystä ja keskenäistä yhteyttä. Mutta karma on reinkarnatsioniin eriamättömästi liittynyt. Jokainen uusi persona on edellisen tai edellisten karma, s. o. yhdessä elämässä persona kehittyy johonkin määrin järkensä puolesta, ja kun personaa elähdyttävä, järkinen Minä seuraavan kerran astuu kuolevaan ruumisen, tuo uusi persona Minän edelliset kokemukset mukanaan synnynnäisenä luonteena ja uusi elämä tulee siis edellisen jatkoksi. Työ, joka herkee levon — kuolon unen — ajaksi, alkaa jälleen siitä kohdasta, johon se viimei-

seksi päättyi. Hyvä tai paha, jonka ajattelimme, sanoimme tai teimme, kohtaa meitä vastaavassa muodossa jossakin seuraavassa elämässä. Kukin on „oman onnensa seppä”. Oli hedelmä paha tai hyvä, on se kuitenkin kasvanut siinä puussa, jonka itse istutimme menneisyyden yössä. Personallinen muisto ei tosin voi ulottua kauemmas kuin sen omiin kokemuksiin ja sitä ei koskaan ennen ole ollut — mutta kuolematon Minä näkee vapaalla muistillaan kaikkien elämänsä vaiheet. Samoin sanotaan, että kuolevakin ihminen tulee osalliseksi sen rajattomasta muistista, noustessaan henkiseen Minäänsä.

Siten salainen viisaus ei opeta mitään personallisia kuolemattomuutta. Mikä ei itsessään ole kuoloton, ei voi tulla siksi. Kun ihminen kuolee jää ruumis — kokonaisuutena pysymätön ja katoova — oman onnensa nojaan: kuolematon elämä, joka elähdytti sitä, astuu „jumalain maihin” (Devakhaniin), taivaaseen, jossa se odottaa ensi ruumistuksensa hetkeä, vieden mukaansa ja yhdistäen itseensä personastaan kaiken sen, mikä oli ikijärkeä. Lisätäkäämme sentään, että kaikki ihmiset, joilla on vähänkään kokemusta epäitsekäistä tunteista ja ajatuksista, siis suuri enemmistö, elävät personatajunnassaan paratiisillisen lepoajan kestäessä, jatkaen katkaistun maallisen elämänsä onnellisia hetkiä. Tämä lepoaika tavallisesti kestää noin 1500 vuotta; sitä pitempi „personallinen kuolemattomuus” ei ole. Sillä kun Minä „kuolee” devakhanista ja syntyy uuteen elämään, esiintyy uusi persona elämän näyttämöllä ja ottaa tietämättään entisen karman päällensä, jatkaakseen hänen töitään.

Hidas on nousu. Aioneja vierähtää, ennenkun se päivä koittaa ihmiskunnalle kokonaisuudessaan, jolloin se tervehtii herraansa ja mestariansa. Mutta sen täytyy koittaa, sillä laki kuuluu: elämän kärsimykset, sen sor-tuneet toiveet saattavat kerran ihmisen huomaamaan, miten turha ja tyhjä personallinen elämä on, ja että tosi ja ikuinen elämä on siinä, että ihminen luopuu omista toivomuksistaan täyttääkseen korkeimman velvollisuuden

— korkeimman autuuden käskyn. Ja kun se päivä koittaa, silloin vapaa, kuoloton, itsetietoinen ihminen luopi katseensa kohti iki-alkua ja pyrkii jälleen sen kaikkeuden isän yhteyteen, josta hän alussa lähti.

Itsenäistä siveysoppia teosofialla ei tietysti ole. Sen siveysoppia ei saata erottaa metafysiikasta; se on siihen kätkeyty ja on niin sanoaksemme sen sovellus käytäntöön: siveys on käytännöllistä metafysiikkaa. Salainen oppi osottaa, että kaikella on yhteinen alku ja että ihmiskunta on henkinen yhtyys. Sen siveyslain ensi käsky on sentähden: tunnusta tämä totuus ja toteuta „yleisen veljeyden” aatetta, ajatuksin, puhein ja töin — veljeyden, joka ei ulotu vain ihmisiin, vaan koko elolliseen luontoonkin.

Toiseksi uudistaa ikivanha viisaus uskon ihmisen jumalalliseen alkuperään, korkeampaan Minään, joka on Mestari, Vapahtaja hänessä, ja jonka irvikuva hän itse on. Ihmisen tarkoitus on antaa korkeamman Minän astua sieluunsa — ja se on sitten „sielun mystillinen kasvu”, käsittämätön sille, joka ei usko sielua eikä Jumalan asumista ihmisessä. Teosofian siveysoppi niin muodoin ei ole ohjekokoelma, ei uusi järjestelmä monien vanhain lisäksi, vaan sielun kehityksen historia, historia „Jumalan valtakunnan tulosta”.

Joka rohkenee luopua valheesta ja varsinkin valheesta omassa itsessään, joka rohkenee antautua epätoivon taisteluun oman olemuksensa daimoneja vastaan ja asettaa Elämäntaistelun korkeammalle persoonallisia olemassaolontaistelua — hän valmistaa sydämessään maaperän, jossa totuuden kukka voi menestyä ja kasvaa. Silloin murtaa läpi pilvien ja usvan valonsäde korkeammasta minästä taistelevan sydämeen, lämmittäen ja elähyttäen hentoa kukkaa. Ja sisään tunkevassa valossa löytää voittaja-urho sen rauhan, joka seuraa alemman minän kukistusta, sen vapauden, joka on lahja epäitsekyydelle. Hän on nyt käynyt ahtaan portin läpi ja on Tien alussa. Hän on katsellut elämän valheellista lu-

mousta silmiin ja kykenee nyt astumaan sille kapealle polulle, joka yhä ylöspäin kierrellen vie tiedon ja viisauden kukkuloille. Hän on upottanut syntinsä kyyneliihinsä ja uhrannut alemman itsensä rakkaudelle ja on kelvollinen taivaltamaan sääliväisyyden ihanaa tietä, joka johtaa lempeyden ylängöille, niihin valomaailmoin, missä ei enää uhraa vain alempaa itseään, vaan koko elämänsä toisille totuuden ja rakkauden tähden.

MITÄ ON YOGA?

Harvat vielä tietänevät meidän maassamme, mitä tämä indialainen sana merkitsee. Joku on ehkä kuullut puhuttavan itämaitten yogeista*) ja fakireista ja heidän luulluista yliluonnollista voimistaan ja itseksään ehkä päättänyt, että ne ovat silmäkääntäjiä ja pettäjiä tahi ainakin hypnotisöörejä ja ihmeitä kaupittelevia uskonnokiihkoilijoita. Totta on, että n. k. fakirit ovat jonkunlaisia mieronkiertäjiä Indiassa, jotka siellä täällä tuovat näytteille suurta hypnoottista taitoaan; mutta todellinen yogi esiintyy äni harvoin, ja jos hän silloin tekee jonkun ihmeeltä näyttävän tempun, tahtoo hän vain sen kautta antaa tukea sille ylevälle saarnalle ihmisen henkisestä kehityksestä tahi muista uskonnollisista aineista — vert. Jeesuksen sanat: „ellette näe tunnusmerkkiä ja ihmeitä niin ette usko” (Joh. ev. IV, 48) — jonka hän on suuren ihmisjoukon kuullen pitänyt avonaisella kentällä. Useat luotettavat eurompalaiset matkustajat ovat olleet läsnä tällaisissa tilaisuuksissa ja vakuuttavat yksimielisesti, että semmoisen pyhimyksen esiintyminen tekee erittäin syvän vaikutuksen kuulijaj- ja katsojajoukkoon. Liian äkkipikaista on leimata näitä yogeja pettäjiksi, jo siitäkään syystä, etteivät he koskaan pyydä mitään maksua esiintyessään eivätkä koskaan esiinny muissa kuin uskonnollisissa tarkoituksissa. Mutta ovatkohan he uskonnokiihkoilijoita? Tähän kysymykseen vastaamme parai-

*) Äännä: joogi ja jooga.

ten siten, että koetamme selittää lukijalle, vaikkapa vailinlaisestikin, mitä yoga on.

Jos avaaamme minkä eurooppalaisen, hindulaista „mytologiaa” käsittelevän teoksen tahansa, saamme heti tietää, että yogaksi kutsutaan yhtä Indian filosofista järjestelmää, joita on kuusi (*darshanas*): tämän yogakoulun perustajana oli Patanjali*), joka eli viimeistään kolmannella vuosisadalla ennen Kristusta ja rakensi järjestelmänsä vielä vanhemman Sankhyafilosofian perustalle. Hänen oppinsa päätarkotus on opettaa ihmisille, millä lailla heidän sielullisina olentoina tulee vapautua aineen kahleista.

Mutta yhtäkaikki „yoga” nimellä on paljon laajempi merkitys; se ei ole ainoastaan Patanjalin filosofian nimi. Kaikilla Indian filosofisilla kouluilla on sama tarkoitusperä: opettaa sielun vapautusta ja jälleenyhtymistä alkuperäänsä eli Jumalaan. Kaikki ne ovat syntyneet tuon itämaalaisille omituisen, syvän uskonnollisen tarpeen aiheuttamina, ja kaikki ne sentähden opettavat, millä keinoin tämä tarve on tyydytettävä. Ja koska sitä tapaa, jolla sielu saattoi vapautua ja yhtyä korkeimpaan olentoon, kutsuttiin yogaksi, olivat siis kaikki filosofiset järjestelmät oikeastaan esityksiä yogasta, ja Patanjalin kunniaksi on ainoastaan luettava, että hän esitti tämän menettelytavan järjestelmällisessä muodossa ja poisti siitä arvottomat ja vähemmän tärkeät ainekset. Hänen asemansa oli kokeneen opettajan, ei keksijän. Löytyy myöhempiä esityksiä yogasta, mutta Patanjalin aforismeja eli *sutras* pidetään kuitenkin suuremmassa arvossa vielä tänäkin päivänä ja kutsutaan kuninkaalliseksi yogaksi (*râja****) yoga).

Sana yoga johtuu rungosta *yuj****), joka tekosana merkitsee „sitoa, yhdistää”; samasta rungosta on syntynyt latinalainen sana *jungo*, minä sidon; yoga mer-

*) Äännä: Patandshali.

**) Äännä: raadsha.

***) Äännä: judsh.

kitsee siis sanasta sanaan ”yhdistys”. Sillä on niin muodoin sama merkitys kuin latinalaisella sanalla *religio*, uskonto (ruotsiksi religion). Tämän sanan voi johdattaa joko verbistä *relegere* tahi verbistä *religare*, mutta merkitys pysyy kummassakin tapauksessa samana: jälleenkokoominen, jälleenyhdistäminen. Saattaa sentähden sanoa, että yoga käsitteesen on kätkeyty hindulaisten todellinen käsitys uskonnosta — ja sama käsitys vallitsi epäilemättä alkuaan Europassakin. Nykyään olemme tottuneet sängen pintapuoliseen käsitykseen uskonnosta. Useimmiten tämä ei ole mitään muuta kuin eräitten uskonkappalten epätieteellistä tosina pitämistä (on aivan unohdettu, että uudessa testamentissa esiintyvä kreikkalainen sana *pistis*, usko, ei merkitse „totena pitämistä” vaan „luottamusta”, joka on sielun ominaisuus eikä niinkuin „totena pitäminen” yksistään ymmärryksen), lisäksi eräitä ulkonaisia menoja, kirkossa käymistä, ehtoollisen nauttimista j. n. e. — tahi korkeimmassa muodossaan heikko henkisen elämän oire, joka ei jaksaa ymmärrystä vapauttaa. Alkuaan uskonto sitä vastoin oli — ja on vielä tänään kaikkialla maailman ja etenkin itämaitten sisäisissä piireissä — ankarin kaikista tieteistä. Yoga oli sielua tutkiva tiede ja itse samalla kaiken tieteen sieluna.

Uskonto oikein käsitettynä ei suinkaan ole kuollut usko eräihin oppeihin Jumalasta, maailmasta ja ihmisestä, ja yogafilosofian kannalta ei edes „elävä” usko toiseen tai toiseen oppiin. Sillä yoga eli uskonto on se keino, jonka avulla saavutetaan tosietoa näistä samoista asioista, Jumalasta, maailmasta ja ihmisestä. Juuri niistä samoista kysymyksistä, joiden suhteen meille on opetettu, että tietoa ei ole saavutettavissa, vaan että usko on ainoa mahdollinen, niistä samoista kysymyksistä sanoo tosi uskonto meille, että meidän tehtävämme itse asiassa on saavuttaa tietoa. Väärin käsitettynä uskonto suureksi osaksi on sen pahan syynä, joka painaa maailmaa. Vai sentähdenkö että maailma on niin toti-

sesti uskonnollinen, sentähdenkö se jakautuu satoihin seuroihin ja lahkoihin, joista kukin kantaa lipuissaan sanat „epäämätön totuus?” Luulenpa melkein, että ollaan niin halukkaita tyrkyttämään toinen toisillemme omia mielikuvituksiamme, väliin väkivallallakin, sentähden että se avain on hukkunut, joka viepi uskonnon tosi pyhäkköön. Eipä ole ihme, jos uskonto monella taholla on joutunut pahaan huutoon, ja vähempi vaara on tulla väärinkäsitettyksi, jos kutsuu itseään ateistiksi ja uskotomaksi, kuin jos kutsuu itseään uskonnolliseksi.

Ihminen, joka astuu todellisen uskonnon tielle, joka pyrkii yogiksi, on oikeastaan samankaltaisessa asemassa kuin ne, joita me halveksien kutsumme Jumalan-kieltäjiksi, epäilijöiksi, positivistieiksi, pakanoiksi y. m. Sen sijasta, että hän alkaisi „uskomalla” muutama in enemmän tahi vähemmän järjellisiin metafysillisiin oppeihin, koettaa hän mikäli mahdollista vapauttaa järkensä kaikesta taikauskosta, jotteivät mitkään ennakkoluulot estäisi häntä näkemästä totuutta. Hän saattaa tietysti omalla edesvastuullaan kannattaa toista taikka toista filosofista maailmankatsomusta, niin kauan kun hän ei vielä ole saavuttanut tietoa, mutta hän voi yhtä hyvin olla täydellinen agnostikko. Yoga ei pyydä häneltä muuta kuin että hän koko sielullaan pyrkisi totuuteen.

Kaikki tietomme perustuu kokemukseen. Aistimiemme ja ymmärryksemme välityksellä pääsemme tietoon ulkonaisista olioista: minkä olemme nähneet, sen tiedämme. Jos tämä tieto on tuleva yleisesti päteväksi, täytyy meidän kokemuksemme saada tukea toisten samanlaisista kokemuksista. Henkisen tiedon alalla vallitsevat yhtä ankarat lait. Ihminen tietää ainoastaan sen, minkä hän on kokenut. Mitä hyödyttää pitkin ja poikin puhuminen Jumalasta ja sielusta, ellei tunne edes omaa sieluaan? Pitäisihän jokaisen päähän ensin juolahdtaa etsiä omaa kokemuseräistä tietoa! Tähän tietoon vievä tie on yoga. Yogi se todella jotakin tietää Jumalasta, maailmasta ja ihmisestä.

Niinkuin ulkonaisten aistimiemme avulla saavutamme tietoa ulkonaisesta maailmasta, niin on olemassa sisäisiä aistia, joiden avulla pääsemme henkisten totuuk-sien tuntuun. Useimmissa ihmisissä nämä sisäiset aistit eivät vielä ole heränneet. Mutta yoga opettaa meille, mitenkä meidän on menetteleminen, jotta nämä sisäiset aistit meissä heräisivät. Yhdentekevä on, uskommeko näitten sisäisten aistien olevan olemassa tai ei. Ihminen voi tulla yogiksi uskostaan riippumatta, jos hän vain tahtoo. Hänen oma kokemuksensa on häntä sit-ten opettava. Sillä tullakseen yogiksi hänen ei tarvitse edeltäkäsän uskoa mihinkään: ainoa mikä häneltä vaadi-taan on *elämää*. Hänen täytyy järjestää elämänsä mää-rätyllä tavalla, hänen täytyy elää erään siveellisen ihan-teen mukaan — siinä kaikki. Mutta sepä ei olekkaan mikään helppo asia. Useimmat ihmiset säikähtävät sem-moista vaatimusta. He mieluummin pysyvät vanhassa uskossaan kuin pyrkivät niin vaivaloisesti saavutettavaan tietoon. Sillä tosiaan ei ole mukavaa pyrkiä henkiseen tietoon. Käytäntö on vaikeampi mielikuvitusta. Mutta joka uskaltaa, hän voittaa. Hän on näkevä palkan vai-voistaan.

Millainen on sitten tämä tie? Mitä yoga määrää, että meidän tulee tehdä päästäksemme tietoon?

Syventyä tässä yksityiskohtiin on mahdotonta, jo siitäkin syystä, että niitä asioita aina on pidetty ja pide-tään salassa. Sisäisten aistien herättäminen ja kehittä-minen on nimittäin sangen vaaranalaista, ja kunnollinen ja kyvykäs opettaja on aina tarpeen, jos todenteolla mie-lii astua tälle, ihmisen kehitystä suuresti jouduttavalle tielle. Onhan kyllä olemassa paljon itämaalaisia kirjoja, jotka tekevät tarkkaa selkoa yogan eri kehitysasteista, mutta niissäkin on pidetty silmällä enemmän tuloksia kuin tapaa niitä saavuttaa. Tahdomme kuitenkin mai-nita nämä askelet erään hindulaisen kirjottaman kirjan mukaan. Talvella v. 1895—96 piti hindulainen yogi *Svami Vivekananda* New-Yorkissa luentosarjan, jossa

hän esitti yogan pääpiirteet sekä filosofiselta että käytännölliseltä kannalta; tämä luentosarja ilmestyi sitten kirjana englannin kielellä nimeltä „*Yoga Philosophy, Lectures on Raja-Yoga or conquering the internal nature. Also Patanjali's yoga aphorisms, with commentaries.*”

Kaiken yoga-harjoituksen päämaalina on ihminen, joka on saavuttanut henkisen tiedon, ja niinkuin eräs suuri yogi kerran sanoi: „ainoastaan puhtaat sydämeistä voivat nähdä Jumalan (totuuden)”, on tämä yoga-harjoitus tai ainakin sen ensimmäiset askelet itse asiassa pyrkimistä siiveelliseen täydellisyyteen, niinkuin myös sama äsken mainittu yogi on lausunut: „tulkaa täydellisiksi”. Ihmisen tulee luopua kaikesta pahasta, puhdistaa sielunsa ja sydämensä ja tehdä ruumiistaan temppei sille pyhälle hengelle, joka „on kaiken opettava”. Puheenaoleva kirja mainitsee kahdeksan askelta tällä tiellä.

Ensimmäiset askelet ovat *yama* ja *niyama*; *yama* on: ei koskaan tappaa, ei koskaan varastaa, ei koskaan vastaanotata lahjoja, aina puhua totta ja olla kohtuullinen; *niyama* on: puhtaus, tyytyväisyys, himojen voittaminen, tutkiminen ja alttiiksiantamus Jumalalle. Sitten tulee kolme käytöllistä ruumista ja hermostoa puhdistavaa harjoitusta, joiden tarkoituksena on valmistaa ihmisen personallinen olento varsinaiseen henkiseen työhön. Nämä ovat *āsana*, *prānāyāmā* ja *pratyāhāra*; ne koskevat ruumiin asentoa, elonvoiman (hengityksen) hillitsemistä ja mielenhuomion kääntämistä sisäänpäin.

Nyt vasta seuraa varsinainen henkinen työ: ajatuksen konsentreeraaminen eli keskittäminen. Tämä konsentratsioni — *dhāranā* — on yogan perussävel. Ja saadaanko milloinkaan mitään aikaan ilman konsentratsionia eli ajatuksen keskitystä? Ellemme tarmokkaasti keskityä ajatustamme siihen työhön, jota teemme, kärsii työ epäilemättä vahinkoa tarkkaamattomuudestamme. Kuta vaikeampi työ on, sitä suurempaa tarkkaavaisuutta se kysyy. Vaivaloisin tehtävä, minkä ihminen voi ot-

taa suorittaakseen, on oppia tuntemaan oma sielunsa ja sen salattuja voimia. Sentähden semmoinen tehtävä vaatii mitä suurinta konsentratsionia. Näiden harjoitusten aikana kehittyvät itsestään eräät latenttiset eli vielä heräämättömät ominaisuudet: meidän sisäiset silmämme aukenevat ja me saamme tietoa asioista, joista meillä ennen oli ainoastaan hämärä aavistus.

Sitten seuraa vielä korkeampi laji konsentratsionia, jota kutsutaan meditatationiksi eli mietiskelyksi — *dhyàna* — ja lopuksi se autuaallinen näkemys, jota kutsutaan kontemplatationiksi eli ekstasiksi — *samàdhi*. Astuessaan näihin tajuntatiloihin sielu yhtyy Jumalaan, kokee sanomatonta autuutta ja näkee kaikki luonnon salaisuudet paljastettuna edessään. Ihminen saapi haltuunsa henkisiä ja psyykkisiä voimia — *siddhis* —, jotka asettavat hänet tavallisten ihmisten ulko- ja yläpuolelle; niitten avulla hän voi tehdä „ihmeitä”, jotka näyttävät yli-luonnollisilta niistä, jotka eivät tunne ihmissielun salaisia voimia.

Mutta tärkein kaikista on, että ihminen silloin on vapautunut, että hänen sielunsa on „pelastunut”. Aineen valta hänen ylitsensä on loppunut. Hän on sen herra ja kuningas. Hän on kaikesta surusta vapautunut ja on vastedes vapaaehtoisesti ja itsetietien kykenevä suorittamaan niitä tehtäviä, joita hänelle antaa elämän Jumala — hän on ainiaaksi vapautunut siitä, joka on meidän suurin surumme: että meidän täytyy vaeltaa tietämättömyydessä.

Tämä on yogan eli uskonnon oikea sisältö.

YKSILÖ JA PERSONA.

Jokaisessa maailmankaikkeudessa, kaikkialla, missä jumalallinen elämä ilmenee, on ihminen, tai se olento, joka vastaa meidän maailmamme ihmistä, koko luomisen ihme. Sillä hän on pienoiskuva kokonaisuudesta, heijastus pienoiskoossa siitä luojasta, siitä maailmasta, jonka lapsi hän on, omistaen kaikki sen eri tajunnanasteet ja erilaatuiset voimat. Sen vuoksi onkin häntä kutsuttu mikrokosmokseksi, pienoismaailmaksi, joka nimi samalla ilmaisee erilaisuuden ja yhtäläisyyden hänen ja häntä ympäröivän maailman, makrokosmoksen, välillä. Tätä emme saa käsittää niin, ettei muka jokainen kaikkisuuden atomi olisi monadi Leibnitzin monadin merkinnössä, se on: kuvastus kaikesta muusta, sillä opettaahan teosofia, että Absoluutti on kaikkialla tai paremmin sanottuna, että kaikki on ilmestys Yhdestä ja Ainoasta, ja että sen mahdollisuudet niin muodoin ovat olemassa jokaisessa pienimmässäkin tomuhiukkasessa. Mutta ihmisestä pienoismaailmana puhutaan erityisesti sen vuoksi, että hän on monadina niin pitkälle kehittynyt, että ne tietoisuustilat ja voimat, jotka häntä ympäröivässä luonnossa piilevät salaisina mahdollisuuksina tai ainoastaan osaksi ilmenevät, hänessä saavuttavat yht'aikaisen ja täydellisen ilmestyksensä.

Siis on ihminen heijastus luojastaan eli kuva taivaallisesta ihmisestä, se muoto, johon Logos valaa ajattelevan järkensä, itsetajuisen henkensä, kuolemattoman yksilöllisyytensä. Samoin kuin ruumis on pienoiskokoi-

nen yhdistys niistä aineksista ja voimista, jotka vaikuttavat näkyvässä maailmassa, samoin on sisällinen ihminen näkymättömän maailman, järjellisen hengen, luovan Logoksen heijastus.

Mutta sanoessamme ihmistä Logoksen, taivaallisen isän kuvaksi emme tarkota sillä jokapäiväisessä elämässä esiintyvää personallisuutta, vaan sitä, jota teosofiassa kutsutaan korkeammaksi minäksemme. Erotus molempien välillä on kylläkin selvä. Personallisuus on niin sanoaksemme meidän aineellinen puolemme ja se kuvaa itseään näin: „minä olen se ja se, olen siitä ja siitä maasta, sen ja sen kansan, suvun, perheen jäsen, minulla on ne ja ne kyvyt sekä ne ja ne hyveet. Uskon itseeni ja omaan tulevaisuuteeni, toivon, että onni on oleva minulle suosiollinen, rakastan sitä, mikä on minulle mieluista ja tahdon sitä mitä rakastan”. Minä sitä vastoin, puhdas ja korkea minä, puhuu kokonaan toista kieltä: „minä olen. Minä uskon totuuteen, minä toivon, että se on ilmestyvä, minä rakastan sen tavoittamista. Sen minä näen olevan tehtäväni ja sentähden minä tahdon sitä, mitä minun pitää”.

Personallisuus on ohimenevä ilmiö, todellisen minän katoavainen varjo, sen minän, jota kutsutaan yksilöllisyydeksi, hengen, joka on ilmiön takana ja joka sanoo: minä olen, erotukseksi personallisuuden lauseesta: minä olen se ja se. Personallinen minä on korkeamman minän heijastus ruumiissa. Voimme ajatella inhimillisen muodon varustettuna tietoisuudella sellaisella kuin eläinten, sen takana olematta mitään korkeampaa minuutta. Mutta emme koskaan voi selittää itsetajuntaa ilman yksilöllisen minän apua. Sillä mitä on itsetajunta? Se on tajunta siitä, että omistaa tajunnan, johon on tarpeen ainakin kaksi tekijää. Vaistomainen, eläimellinen, itsekäs, sanalla sanoen alhaisempi puoli meissä omistaa tajuntaa, mutta vasta kun toinen tajunta on tullut yhteyteen tämän alemman kanssa, syntyy kaksinkertainen tajunta, tajunta itsestään tajuntaa omistavana, itsetajuinen

personallisuus, joka niin muodoin on korkeamman ja alemman keskivälillä. Tämän psykologisen jaon totuuden pitäisi joka ihmisen olla huomannut omasta itsestään.

Meidän korkeampi minämme on, sanoimme, Logoksen kuva. Mutta Logos, sellaiseksi kuin teosofia sen kuvaa, on vapaa ja järjellinen henki, joka antautuu palvelemaan hyvää lakia ja luomaan. Voitaisiin siis sanoa, että hänen luonteenomaiset ominaisuutensa ovat rakkaus ja työ vapaasta, hyvälle pyhitetystä tahdosta. No niin, samat ominaisuudet tapaamme Logoksen kuvassa, sisällisessä korkeammassa ihmisessämme, omassatunnossamme. Ne ovat siinä todellisuuksina omalla pohjallaan, vaikka ne personallisuutemme arkitajunnassa ovat ilmestyneet ainoastaan osittain ja suurimmaksi osaksi ovat salassa mahdollisuuksina. Mutta katso, kuinka ihmisissä oleva korkeampi koettaa murtautua esille ja enemmän ja enemmän tunkeutua alhaisemman läpi. Minä meissä etsii itseään. Se ikävöi tietoa omasta tehtävästään. Se etsii totuutta itsestään — ja me etsimme totuutta ulkoapäin ja perustamme tieteellisen tutkimuksen. Se etsii sitä rakkautta, joka asuu sen omassa olemuksessa — ja me etsimme rakkautta ulkopuolelta ja palvelemme meidän jumaliamme. Se etsii sitä kauneutta, joka on sen oma nimi — ja me etsimme kauneutta ulkopuolelta, luonnosta ja taiteesta. Oman tajuntansa pohjalla se tuntee itsensä ja tehtävänsä niinkuin itsekukin on kokenut, joka on jaksanut kohottaa tajuntansa sen korkeuteen. Mutta ruumiissa se unhottaa kaikki aineellisuuden lumeiden häikäisemänä — ja siinä syy siihen, että koko meidän inhimillinen elämämme on haparoimista sen totuuden perään, joka löytyy vain meissä itsessämme.

Mutta miksi on niin oleva? Miksi tämä alituinen taistelu korkeamman ja alhaisemman välillä?

Niin, siksi että luomisen tarkotusta ei muulla tavoin voitaisi saavuttaa. Ja mikä on luomisen tarkoitus? Se on luomisen tarkoitus ja syy miksi Logos ristiinnaulitsi itsensä aineeseen: että hän saattaisi antaa eloa olen-

noille, jotka voivat tulla hänen kaltaisikseen, tulla hänen pojikseen, joissa hän isänä voi ilmestyä ja jotka hänen kanssaan voivat ottaa osaa jumalallisen työn onneen.

Ja tässä tulee meidän kiinnittää huomiomme tärkeään kohtaan. Logos on vapaa järjellinen henki. Tulaksemme hänen kaltaisikseen täytyy meidän tulla vapaiksi ja järjellisiksi niinkuin hän. Sen vuoksi ei ole siinä kyllin, että hän luo olentoja, joilla on kyky rakastaa niinkuin hän, kyky tehdä työtä niinkuin hän, ei alusta alkaen täydellisiä enkeleitä, ei nukkeja, joita voi johtaa mihin suuntaan tahtoo — leikkiähän silloin olisi hänen työnsä, järjetöntä voimain tuhlaamista — ei, niiden olentojen, joita hän luo, tulee tulla itsemäärääviksi kuten hän, vastuunalaisiksi kuten hän — ja sen vuoksi hänen täytyy antaa heille ajatteleva kykynsä ja vapautensa. Heidän tulee oppia vapaasti valiten rakastamaan sitä työtä, joka on olemassaolon laki, korkeamman herättämistä alemmassa, alhaisemman korottamista korkeamman kautta, ja sen vuoksi jättää heidät Logos, niinpian kuin he ovat itsetajuisia ihmisiä, kulkemaan eteenpäin omin neuvoin. Nyt hän on ainoastaan salaisuudessa katsova isä, uskollinen ystävä, joka ei koskaan pakota, mutta joka odottaa, ikävöi ja toivoo. Hän puhuu ainoastaan meidän korkeammalle minällemme, vaikka me voimme kuulla hänen äänensä hiljaisina hetkinä, ja ainoastaan innostuksen silmänräpäyksinä hän antaa meidän aavistaa sitä autuaallisuutta, joka on hänen olentonsa perussävel, mutta hän ei pakota koskaan.

Se on toisin sanoen: vaikka tietoisena tehtävästään, on meidän korkeammalla minällämme ainoastaan mahdollisuus toteuttaa se, ei mikään valmiiksi kehittynyt kyky; kyvyn saavuttamiseksi sen päinvastoin täytyy taistella, samalla tavoin kuin soitannollisia lahjoja omistava henkilö voi kuulla sävelen soivan sielussaan, vaikka vaaditaan paljon harjotusta ennenkuin hän pystyy soittamaan sen viululla muiden iloksi, tai samoin kuin maalarin täytyy kauan harjotella teknillisiä taipumuksiaan, ennenkuin

hän saattaa kankaalle kiinnittää toisten ihailtavaksi ne kuvat, jotka väikkyvät hänen sisällisen silmänsä editse.

Tämän uinuvan kyvyn kehittämiseen tarjoo korkeammalle minälle tilaisuutta maallinen, ruumiisen sijoitettu elämä, ja vaikka omin neuvoin kulkemaan jätettyinä emme kuitenkaan voi valittaa olevamme hyljätyt yksin. Kaikkihan on niin viisaasti järjestetty meitä varten. Asiain oma järjestys pakottaa meitä tekemään työtä ja opettaa siten vähitellen tuntemaan työnteon onnen; itse olosuhteet herättävät meissä eleille rakastamisen kykymme ja me opimme vähitellen käsittämään todellisen, uhrautuvan rakkauden suloisuuden; itse ristiriidat, jotka meitä kohtaavat elämämme tiellä, synnyttävät meissä älyn eli kyvyn erottaa, arvostella ja valita; ja samoin kehittyy meissä itsemääräävä voima, jota sanotaan vapaaksi tahdoksi, ja kun vihdoin heräämme käsittämään, että totuuden tie on kauneuden ja ilon tie, ja kun teemme suuren vaalimme astua kaitaa tietä, joka johtaa jumalan valtakuntaan eli yhdistymiseen alkuperämme kanssa, niin että tulemme osallisiksi luojamme olemuksesta ja siten yhdeksi hänen, yhdeksi Absoluutin kanssa — silloin emme totisesti enää ole yksin, silloin rientävät kaikki hyvät voimat avuksemme, ja silloin astumme välittömään yhteyteen taivaallisen isämme kanssa: siitä hetkestä me elämme sisällisiä omaa elämää hengessä, mitä hyvänsä meidän näkyväinen ruumiimme tekeekin, me elämme, niinkuin Jeesus sanoo, jokaisesta sanasta, joka isän suusta lähtee, ja se rauha, jonka me omistamme, on kaikkea kuvausta korkeampi.

MITÄ TEOSOFINEN SEURA ON SAA- NUT AIKAAN.

I.

1875 — 1900.

Teosofisen Seuran 25-vuotisessa juhlassa, joka vietettiin Benareen kaupungissa Indiassa joulukuun 27 ja 28 p:nä 1900, antoi presidentti-perustaja, eversti Henry S. Olcott seuraavan yleiskuvan Seuran työstä kuluneena neljännesvuosisatana:

„Heittäkäämme nyt tyyni ja puolueeton silmäys siihen, mitä tähän saakka olemme tehneet. Voimme jakaa tulokset seitsemään pääryhmään.

1. Olemme kaikkiin maihin*) levittäneet vanhojen Viisaitten ja Adeptien opit maailmankaikkeudesta, sen synnystä ja laista, sekä osottaneet, kuinka likeisesti ne pitävät yhtä tieteen viimeisten havaintojen ja keksintöjen kanssa; samalla tavalla olemme levittäneet heidän oppinsa ihmisestä, hänen synnystään, kehityksestään, moninaisista kyvyistään, tajunnanmuodoistaan ja toiminnantasoistaan;

2. Olemme tehneet tuhansia aikamme sivistyneimpiä ja uskontoon kiintyneimpiä ihmisiä vakuutetuiksi kaikkien uskontojen sisäisestä yhteydestä ja yhteisestä alkuperästä ;

*) Teosofisen Seuran varsinaisia haaraosastoja on nykyään 46 maassa. — Presidentin vuosikertomus v:lta 1903.

3. Yksi Seuramme määrättyjä tehtäviä on työkennellä ihmisten veljeyden eteen ja sen mukaisesti olemme länsimailla jäsenissämme herättäneet ystävällisemmän mielentilan tovereita kohtaan, jotka kuuluvat toisiin kansallisuuksiin; ja tätä paljoo merkillisempi seikka on se, että olemme itämailla voineet aikaansaada rehellisen sopimuksen buddhismin pohjoisen ja eteläisen koulun välillä, jonka nojalla molemmat yhteytensä merkiksi ovat hyväksyneet ja allekirjottaneet neljätoista tarkoin määriteltyä pykälää, ja olemme täten ensimmäisen kerran historian kuluessa herättäneet eleille tällöisen yhteyden tunteen ;

4. Olemme ottaneet etevimmän ja tärkeimmän osan siihen Indian ikivanhan uskon, hinduismin, uudistamistyöhön, joka huomattavimpien indialaisten auktoriteettien lausunnon mukaan on aikaansaanut täydellisen vallankumouksen sivistyneen luokan ja kasvavan polven mielipiteissä. Tuloksena tästä on sanskritinkielisen kirjallisuuden eloonherättäminen, ja on meidän osallisuutemme tähän työhön saanut tunnustusta nyttemmin manalaan menneeltä professori Max Mülleriltä*) ja, mitä Indiaan tulee, koko kansalliselta sanomalehdistöltä ja oppineistolta. Toinen todistus on perustamamme Hindulainen Keskuskoulu, joka kahtena viime kuluneena vuotena on vastaanottanut lahjoina puhtaassa rahassa 140,000 rupiita (340,000 Smk.) ja kiinteän omaisuuden, jonka arvo nousee 80,000 rupiihin (134,400 Smk.) Jo tämän lyhyen ajan perästä näemme sen menestyksen olevan taatun ja kaikkien merkkien viittaavan suureen ja siunausta tuottavaan tulevaisuuteen;

5. Olemme herättäneet buddhanopin uuteen eloon Ceylonin saarella niin suurella menestyksellä, että singaleesien ja lähetyssaarnaajien välinen suhde kokonaan on muuttunut; kansan syvät rivit ovat jälleen tutustuneet

*) Kuuluu englantilainen sanskritinkielen ja vertailevan uskontotieteen tutkija.

omaan uskontoonsa ja heidän lapsensa, jotka eivät ennen tienneet siitä mitään, nauttivat nyt opetusta esi-isänsä uskossa joka kodissa, joka sen nimen ansaitsee;

6. Olemme panneet alkuun kasvatusriennon Ceylonin saarella, jonka toimesta jo on avattu 150 koulua, joissa on 18,400 oppilasta; nämä koulut ovat Seuramme ceylonilaisten jäsenten valvonnan alaisina; lisäksi on sen toimesta avattu 50 muuta buddhalaista koulua, jotka ovat yksityisten valvonnan alaisina ja joiden oppilaat kohottavat edellämainitun luvun 23 à 24,000:ksi;

7. Muuan yritys kasvattaa ja nostattaa Etelä-Indian surkeasti poljettua paria kansaa*) lupaa mitä tyydyttävempiä tuloksia.

Olenko nyt missään suhteessa liiotellut? Aivan varmasti en, ja sentähden olkoot nämä Teosofisen Seuran voittamien epäämättömien tuloksien seitsemän pääryhmää Seuramme puolustuksena sen pilkkaajia vastaan ja todistuksena sen oikeudesta tulla tunnustetuksi yhteiskunnalliseksi voimaksi ihmissuvun palveluksessa.” **)

Tähän luetteloon olisi eversti Olcott voinut lisätä, että Adyariin, Madrasin etukaupunkiin, Seuran päämajan yhteydessä on perustettu suuri kirjasto, joka käsittää itä- ja länsimaalaisia teoksia kaikilta uskontotutkimuksen, teosofian, mystiikan j. n. e. aloilta. Tässä kirjastossa on nykyään 10,469 painettua teosta ja 3,219 alkuperäistä käsikirjotusta. ***)

Teosofinen Seura on työllään itämailla suoranaisesti vaikuttanut yhteiskunnalliseen ja kirkolliseen elämään, jota vastoin se länsimailla on liikkunut enemmän niin sanoaksemme älyntasolla, vaikuttaen ajan henkeen ja yleiseen opinioihin kirjoillaan, luennoillaan ja aikakauslehdillään. Euroopassa ja Amerikassa tuntee nyt lähes jokai-

*) Pariat ovat Indian alkuasukkaat, joita oikeauskoiset hindulaiset suuresti halveksivat ja ylönnäköivät ja jotka ovat kaikkien yhteiskuntaluokkien ulko- ja alapuolella.

**) Teosofisk Tidskrift, maj 1901.

***) Presidentin vuosikertomus v:lta 1903.

nen nuo ikivanhat opit oikeuden maailmanlaista (karma) ja jälleensynnynnästä eli reinkarnatsioonista, „itämaista ajatustapaa on ilmassa” — sitä osottaa kyllin viime vuosien (ulkomaalainen) kaunokirjallisuus ja esim. se seikka, että kristillisissä kirkoissa on monella taholla ruvettu korjaamaan ja muuttamaan entistä käsitystä helvetistä.

Kaiken inhimillisen työn takana on joku tai joitakuita yksilöitä. Jos Madame Blavatskystä on tunnustettava, että hän oli vanhan viisauden ilmituoja ja eloonherättäjä sekä kaiken teosofisen työn varsinainen alkuunpanija, on taas eversti Olcottin ansioksi luettava työ buddhalaisten hyväksi ja Indian herättäminen horrostilastaan on ollut Mrs. Annie Besantin silmämääränä. Länsimailla saavutettu menestys on useiden utterain työntekijäin ansio ja niistäkin sopii etupäässä mainita Mrs. Annie Besantin.

Tahdomme muutamista kohdista puhua vähän seikka-peräisemmin.

II.

BUDDHALAISTEN KESKEN.

Singaleesit Ceylonin saarella ovat buddhalaisia. Kuten muuallakin itämailla oli siellä heidänkin uskontonsa vaipunut horrokseen, ja seurauksena siitä oli luonnollisesti, että buddhismi näytti kylmältä, hengettömältä järkiuskolta niistä europalaisista, jotka kävivät buddhanuskoisissa maissa, ja samainen käsitys tavataan tänäänkin ainakin teologeilla Europpassa.

Madame Blavatsky ja eversti Olcott, jotka olivat tutkineet buddhismia sen puhtaassa ja alkuperäisessä muodossa, oivalsivat heti, minkä erehdyksen europalaiset olivat tehneet syyttäessään buddhismia uskonnollisen innostuskyvyn puutteesta. Tämä puute oli itse

asiassa buddhalaisissa, mutta ei heidän uskonnoissaan. Kunpa heidät saisi vain herätetyksi uuteen eloon, niin Buddhan oppi on kyllä esiintyvä oikeassa valossaan.

Ja eversti Olcott löysi vaikutusalansa singaleesien keskuudessa. Matkustelemalla ja pitämällä esitelmää elvytti hän maan asujanten harrastuksia melkein unohtuneeseen lapsuuden uskoon, Buddhan ylhäisiin oppeihin, ja saattoi heidät oivaltamaan, että tie uskonnon uudestasytymiseen kävisi nuorten ja lasten kasvatuksen kautta. Kansanopetus oli kokonaan kristittyjen lähetyspappien, suuremmaksi osaksi katolilaisten, käsissä. Se se nyt oli muodostettava kansallisesti buddhalaiseksi. Monet etevät singaleesit liittyivät heti Olcottiin, ensimmäisenä heistä iäkäs Adam's Peak'in temppelin ylimäinen pappi, H. Sumangala. Olcott kirjotti buddhalaisen katkismuksen eteläisen kirkon kaavain mukaan, sen tarkasti ja hyväksyi Sumangala käytettäväksi opetuksessa, ja on se käännetty useampiin europalaisiin kieliin. Kauan ei kestänyt, ennenkuin ehdotus perustaa buddhalaisia kouluja saatiin hyväksytyksi, ja vaikka ne aluksi olivat luonteeltaan yksityisiä, niin nyttemmin suurin osa niistä nauttii valtioapuakin.

Tämä osottanee kohdaltaan, mikä syyttävä ja elinvoimainen uskonto Buddhismi on, kunhan oikeaa ääntä kosketellaan. Mutta Ceylonin buddhalaisten toiminta ei ole rajottunut ainoastaan lasten kasvatukseen. Suuria ponnistuksia tehdään naisen korottamiseksi sekä yhteiskunnallisessa että älyllisessä katsannossa. Colombossa on seura, joka johtaa naiskasvatusta, ja tähän seuraan kuuluu melkein yksinomaan singaleesinaisia. Onpa myöskin eversti Olcottin välityksellä hankittu täydellinen vapaus buddhalaisille uskon harjoituksille ja vapaus singaleeseille mennä avioliittoon tarvitsematta kääntynyttä englantilaisen tuomioistuimen tai lähetyssaarnaajain puoleen.

Uskontokongressiin Chicagossa 1893 otti osaa eräs lähetyssaarnaaja Ceylonilta, H. Dharmapala, edustaen buddhismia. Ceylonilta on myös lähtenyt tuuma

koettaa aikaansaada yhdistys ja sopimus pohjoisten ja eteläisten buddhalaiskirkkojen välillä, jotka enemmän kuin tuhat vuotta olivat olleet eronneina. Eversti Olcottin käytyä Japanissa tämä aate osaksi todellistui sen kautta, että jonkinlaisen yhteisen buddhalaisen uskontunnustuksen allekirjottivat monet Japanin, Birman ja Ceylonin papit, jotka sillä tahtoivat selittää, että heidän uskontonsa, huolimatta kaikista eri lahkoista, kuitenkin pohjaltaan on yksi ja sama.*)

III.

MUINAINEN ARYAVARTA.

Ennenmuinoin kun India oli loistavan kulttuurinsa huipulla, oli uskonto eloa-antava aines kaikessa elämässä, sekä yksityisessä että julkisessa. Vielä tänäkin päivänä on hindulaisen brahminin jokapäiväinen elämä kauttaaltaan pitkä uskonnollinen seremonia, mutta niistä muodoista, jotka ovat säilyneet on henki kaikonnut. Sitä vastoin oli Indian suuruuden aikana uskonnon henki kaikkien elämän muotojen luoja. Papit olivat kansakunnan edustajia, pyhiä elämältään, filosofisesti ja tieteellisesti sivistyneitä. Kuka ikänä, joka oli tietämätön uskonnosta eikä pannut huomiota hindulaisen moraalin ylhäisiin vaatimuksiin, katsottiin raakalaiseksi ja kehittymättömäksi luonteeksi eikä hänelle saatu uskoa edes vastuullisia toimia tai virkoja. Nuorison kasvatuksessa pantiinkin suurin paino luonteen sopusointuiseen muodostukseen.

Uskonnon rappeutumista seurasi myöskin kansakunnan rappeutuminen. Tosi viisaat, joita kansa ei enää kunnioittanut, vetäytyivät pois, ja tänäänkin nuori hin-

*) Nämä tiedot on Teosofisk Tidskriftin eri vuosikerroista.

dulainen, joka ikävöi sitä viisautta, mikä muinoin oli hänen kansansa oma, lähtee metsiin tai yksinäisiin temppeleihin etsimään pyhiä erakkoja ja yogeja.

Useimmat sivistyneet hindulaiset ovat kuitenkin meidän vuosisadallamme nauttineet toista opetusta. Sitten kun Englanti vallotti Indian ja korotti sen brittiläisen keisarikunnan arvoon, se katsoi myöskin velvollisuudekseen suoda vanhalle Aryavartalle kaikki eurooppalaisen sivistyksen edut. Tästähän ei olisi muuta kuin hyvää sanottavaa, ellei uskonnon erilaisuus olisi ollut olemassa. Niissä kouluissa ja yliopistoissa, jotka Englanti perusti hindulaisen nuorison kasvatusta varten, ei sentähden opittu mitään uskontoa. Jos kristinusko olisi tullut pakolliseksi, olisivat koulut jääneet tyhjiä oppilaista ja kukapa eurooppalainen olisi taas uskolla ja vakaumuksella ottanut opettaakseen brahman uskontoa? Ken olisikaan ollut pätevä siihen? Uskonnollinen kasvatusta jätettiin brahminien huostaan, jotka eivät tunteneet länsimaista oppineisuutta, ja siten tämä kasvatusta tavallisesti laiminlyötiin. Mikä oli seuraus? Maan toivo, Indian nuoriso kasvoi enimmäkseen eurooppalaisesti sivistyneiksi sekularisteiksi ja materialisteiksi — kautta monien miespolvien.

Kiitos olkoon Teosofisen Seuran, näyttää nyt kumminkin siltä kuin paremmat ajat koittaisivat hindulaisillekin. Vähää ennen Madame Blavatskyn ja eversti Olcottin muuttoa Indiaan, oli siellä esiintynyt puhtaan hinduismin apostoli, Yogi Svami Dayanand Sarasvati, nyttemmin kautta rantain kuuluisan arjalaisen seuran (Arya-Samajin) perustaja. Hänen pyrintönsä, herättää eloon muinainen arjalainen henkisyys, liittyivät tehokkaasti teosofitkin, ja kaikkien yhteiset ponnistukset vaikuttivat niin suurta edistystä, että kun Madame Blavatsky vai-pui vaineille, yleinen mielipide oli täydellisesti muuttunut. Ja niin voitiin vihdoin vuonna 1896 esittää ehdotus perustaa hindulainen oppilaitos. Tämän ehdotuksen nosti Annie Besant.

Kova nälänhätä pani kuitenkin esteitä uuden suunnitelman välittömälle toteutumiselle, ja vasta heinäkuussa 1898 perustettiin Benareessa niinkutsuttu „Central Hindu College”; se sai johtajakseen toht. A. Richardsonin ja pysyi aluksi pystyssä yksityisten, asiaan innostuneiden kustannuksella. Mutta kun tieto siitä oli levinnyt ympäri Indian, rupesi tulvimalla tulvimaan sisään myötätun-
toisuuden osoituksia ja raha-avustuksia kaikilta tahoilta, ja nyt laitos on jo neljättä vuotta asustanut omissa huoneustoissa.*)

Laitos on hänen korkeutensa, Benareen Maharajan (suuriruhtinaan) suojeluksen alla, ja tämä ruhtinas on myöskin lahjottanut maa-alan rakennuksia varten. Hallintoneuvostoon kuuluu seitsemäntoista jäsentä, joiden joukossa teosofit Annie Besant, eversti Olcott ja Mr. Bertram Keightley, M. B., ovat ainoat europalaiset, kaikki muut ovat hindulaisia gentlemanneja, panditeja, professoreja ja virkamiehiä, joiden parvessa huomataan Chicagon uskontokongressista tuttu professori Gyanendra N. Chakravarti, M. A., L. L. B.

Laitokseen kuuluu koulu, opisto (the college), oppilaskoti (the boardinghouse) ja voimisteluosasto. Koulu on seitsenluokkainen ja opistokurssit vastaavat osittain meikäläisiä yliopistollisia opintoja. Central Hindu College on myös asianomaisesti yhdistetty Allhabadin yliopistoon, niin että oppilaat saavat esteettä jatkaa kurssejaan ja ottaa akateemisiä arvojaan.

Opetus Central Hindu Collegessa ei nimittäin mitenkään laiminlyö länsimaista sivistystä. Kaikkeaa, mikä siinä on arvokasta, sen tiedettä ja sen filosofiaa, opetetaan rinnan Indian ikivanhan tieteen ja filosofian kanssa ja tutkiellaan tämän henkisessä valossa. Ja punaisena lankana kulkee läpi kaiken ja kannattaa kaiken se jalo henki ja syvästi siveellinen uskonnollisuus, joka on hin-

*) Kaikki tiedot on Theosophical Review'n eri vuosikerroista.

duismin leimana, vanhimman arjalaisen rodun uskonnoista ja kaikkien muiden äidin.

Erikoista painoa pannaan oppilaskotiin, uskonnolliseen ja siveelliseen kasvatukseen, opettajain ja oppilasten väliseen suhteeseen sekä sanskritin kielen opintoihin.

Pensionaatti eli oppilasten yhteinen koti, koiko laitoksen sydän, on ja on aina oleva jonkun brahminin johdannon alla, joka on tunnettu mallikelpoisesta elämästään ja uskonnollisuudestaan ja omaa lempeän isällisen mielen laadun. Täällä oppilaat kasvavat sen puhdistavan vaikutuksen alaisina, joka tulee rakkaudesta uskontoon ja antaumuksesta sille, eivätkä he opi ainoastaan teoretisten oppisääntöjen kautta, vaan ennemmin jokapäiväisen elämän käytännössä, niin että myöhemmin elämässä heidän kouluaikinsa on pysyvä mielessä pyhitetynä muistona, kehottaen jaloon toimintaan.

Joka aamu tulee panditi (hindulainen oppinut) selettämään kokoontuneille oppilaille Shastroista (pyhistä kirjoista) otettua tekstiä. Muuten annetaan teoretistä uskonnon opetusta enimmäkseen julkisissa esitelmissä opistossa ja niiden tarkoituksena on saattaa kuulijain tietämykseen ne korkeat aatteet, jotka inspireerasivat muinaisajan viisaita. Sillä uskonto on erottamattomasti liittynyt moraaliin.

Opettajan ja oppilaan väliseen suhteeseen katsoen mainittakoon, että yhdistävä rengas on rakkaus eikä raha. Opettajat, joilla ei ole persoonallisia intressejä oppilaihinsa, vaan antavat opetusta toisenlaisista ”velvollisuudentunteista”, eivät löydä sopivaa vaikutus-alaa Central Hindu Collegessa. Opettaja on rakastava laitosta, oleva ylpeä siitä, elävä sen menestykseksi ja antava oppilailleensa ylvään, totisen, kunnan, hienotunteisen ja voimakkaan miehen esikuvan.

Sanskritinkielen opintoihin pannaan erityinen paino, koska toivotaan oppilaiden joukossa löytyvän nuorukaisia, joilla on halua ja taipumusta syvällisempiin kotimaan suunnattoman kirjallisuuden tutkimuksiin — nuorukaisia,

jotka voisivat kasvaa miehiksi, kykeneviksi palauttamaan voimaan Indian vanhan kunnian ja lahjottamaan länsimaalle arvollisia esityksiä sen kirjallisuudesta. Sillä sen syvyyttä ei milloinkaan käsitetä ulkopuolella Indiaa, jollei käännöksiä toimita miehet, jotka täydelliseen oppineisuuteen liittävät kunnioittavaa uskoa siihen uskontoon, jota Indian kirjallisuus julistaa.

Sellainen on tämä huomattava kasvatuslaitos. Teosofit tekivät alotteen, he ymmärsivät, että kansa, jolla on ollut menneisyys, ei voi uudelleen herätä jaloon toimintaan ihmiskunnan ja sivistyksen palveluksessa, ellei se saa luottaa ja uskoa omaan menneisyyteensä. Annie Besant, joka oli tuuman alkuunpanija, onkin ottanut ikäänkuin tehtäväkseen herättää vanha India uuteen eloon sekä esitelmillään että kirjoillaan ja kirjoituksillaan, ja hänen ja Teosofisen Seuran yhteinen työ on varmaan laskeva perustuksen semmoiselle tulevaisuudelle, jos ylipäänsä semmoinen tulevaisuus on Indialle mahdollinen.

IV.

ITÄMAALAINEN KOULU.

Madame Blavatsky oli aikoinaan ainoa teosofinen opettaja, ainoa joka tunsi niitä Mestareita, joiden salattua viisautta hän esitti maailmalle. Helppo oli niinmuodoin hänen vastustajiensa väittää, että koko teosofia oli humbugia, että viisauden Mestareita ei laisinkaan ollut olemassa ja että kaikki „Salaisen Opin” ja muitten Madame Blavatskyn kirjojen ihmeelliset kertomukset ja selonteot maailman synnystä, ihmisen luomisesta ja uskontojen alkuperästä olivat osaksi hänen keksimiänsä mielikuviuksia, osaksi hänen eri uskontojen opeista ja haaveiluista lainaamiaan muinaistaruja. Helppo oli todella huuata yksinäiselle naiselle, joka leijonan rohkeudella nousi

ajan materialistista henkeä vastustamaan: sinä valehtelet! ja helppo oli nauraa niille, jotka olivat kyllin taikauskaisia luottaakseen yksinäisen naisen sanoihin. Kun Madame Blavatsky kuoli 1891, arveltiin sentähden, että vähitellen teosofinen liikekin kuolisi ja että Teosofisen Seuran jäsenet vähitellen heräisivät näkemään, kuinka löyhällä perustalla heidän uskonsa muka lepäsi.

Vastustajien suureksi ihmeeksi ei kuitenkaan niin ole käynyt. Teosofinen liike ei ole kuollut, ei edes laimentunut, vaan päinvastoin yhä laajentunut, ja sen sisällinen voima on vuosi vuodelta kasvanut yhä suuremmaksi. Kaukana siitä että Madame Blavatskyn kuoltua kaikki varsinainen opetus noitten muka olemattomien Mestarien puolelta olisi lakannut, todistaa päinvastoin myöhempi teosofinen kirjallisuus, että tämänlainen opetus silmännähtävästi on jatkunut, koska puheena oleva kirjallisuus ei ainoastaan ole toistanut Madame Blavatskyn esittämiä asioita, vaan myöskin tuonut esille uusia näkökohtia ja uusia tosiseikkoja. Kuinka tämä on selitettävissä?

Vuonna 1888 Madame Blavatsky perusti n. k. itämaalaisen eli esoterisen koulun. Hän ilmoitti nimittäin Teosofisen Seuran jäsenille, että jos niistä joku oli halukas etenemään itsekasvatuksen ja henkisen kehityksen kapealla tiellä, hän oli valmis heitä opastamaan, ohjaamaan ja neuvomaan. Olihan aina kaiken teosofisen opetuksen ohessa huomautettu, ettei ihmisen tarvinnut tyytyä sokeaan uskoon, vaan että hän saattoi pyrkiä tietoon, omaan kokemuseräiseen, ilmeiseen tietoon elämän ja luonnon suurista salaisuuksista. Tämä tietoon pyrkiminen ei suinkaan ollut helppo asia, eikä kenenkään ihmisen pitänyt siihen ryhtyä ilman taitavan opettajan ohjausta. Mutta nyt tarjottiin taas pitkien aikojen kuluttua tilaisuus pyrkiä tähän salaiseen tietoon niille, jotka tunsivat siihen halua ja kykyä.

Monet Seuran jäsenet ottivat varteen Madame Blavatskyn sanat. He pääsivät itämaalaisen koulun oppi-

laiksi, ja Madame Blavatskyn varsinainen, mieskohtainen opetustoimi alkoi. Eivät läheskään kaikki esoterisen koulun jäsenet onnistuneet yrityksissään; monet väsyivät jo heti alussa pitkällisen itsekasvatuksen ankariin vaatimukseen, sillä kaikista ensimmäinen askel oli oman sydämensä ja mielensä täydellinen puhdistaminen; muutamat joutuivat harhateille, kun eivät välittäneet opettajansa kaikista sanoista, vaan rupesivat kiellettyjä ja vaarallisia keinoja käyttämällä kehittämään itsessään yliaistillisia voimia; mutta oli niitäkin, joiden tahto oli kyllin luja, joiden mieli oli kyllin vakaa ja tiedonhalu kyllin epäitsekäs voitaakseen kaikki vastukset ja pysyäkseen uskollisina loppuun saakka. Nämä harvat onnistuivat, ja he pääsivät tietoon siitä, he saivat omin silmin nähdä, että Madame Blavatsky ei ollut heitä pettänyt, että teosofia ei ollut humbugia eikä mielikuvitusta.

Mitä he nimittäin saivat tietää?

Ensiksikin he kohtasivat noita „olemattomia” Mestareita, Madame Blavatsky oli lupauksensa mukaan vienyt heidät Mestarien jalkain juurelle. Toiseksi heissä kehittyi semmoiset sisäiset aistit, jotka asettivat heidät välittömään yhteyteen näkymättömän maailman kanssa. Ja kolmanneksi he tutkiessaan näiden aistien avulla luonnon näkymättömiä valtakuntia saivat omia kokemusperäisiä todistuksia teosofisten oppien totuudesta. Ihmisen haudantakainen elämä ei ollut heille enää salattu asia; he saattoivat seurustella ja keskustella vainajien kanssa näitten omalla tasolla. Reinkarnatsioni ei ollut heille enää ainoastaan filosofinen, järkeä tyydyttävä ihmiselämän selitys, vaan ilmeinen tosiasia, koska he saattoivat nähdä edessään ja tutkia omia entisiä elämiään tämän maan päällä. Ajatuksen voima ja vaikutusvalta ei ollut heille enää vain järkipерäinen uskonasia, koska he omin silmin näkivät, että ajatukset olivat olioita, jotka liikkuivat näkymättömässä maailmassa ja saattoivat asianhaarain mukaan vaikuttaa hyvää tai pahaa ihmisten sieluihin. Äärettömiä tutkimusaloja avautui heille täten, ja me voimme ymmär-

tää, kuinka kiitolliset he olivat suurelle ja etevälle, vaikka maailman silmissä halvalle, opettajalle.

Manalle mennessään Madame Blavatsky siis jätti jälkeensä uskollisen oppilaspiirin, joka oli valmis ja kykenevä jatkamaan hänen työtään. Etevimmän näistä oppilaista, Mrs. Annie Besantin, hän oli määrännyt varsinaiseksi seuraajakseen ja itämaalaisen koulun johtajaksi. Ettei hän ollut vaalissaan erehtynyt, sen todisti Annie Besantin luja ja vilpitön käytös niissä rettelöissä, jotka muutamia vuosia Madame Blavatskyn kuoleman jälkeen syntyivät Teosofisessa Seurassa ja saivat aikaan paljon häiriötä. Taitavalla ja voimakkaalla kädellä tuo teosofiksi tullut maailman kuulu sosialisti ohjasi sekä itämaalaisen koulun että sen yhteydessä Teosofisen Seuran onnellisesti kaikkien karien läpi takaisin itsenäisen ja vapaan ajattelun laajalle ulapalle.

Teosofisen liikkeen tähän astinen menestys on tietysti etukädessä luettava näitten eteväin oppilasten ja nykyisten johtajain ansioksi.

JEESEKSEN RUKOUS.

Isä meidän, joka asut sydämemme ja omantuntomme taivaassa, Sinä, joka olet se kuolematon hyvyys, joka piilee henkemme sisimmässä syvyydessä,

Pyhitetty olkoon Sinun nimesi, niin että me emme mitään rakastaisi enemmän kuin Sinua, ettemme minkään muun edessä nöyrinä kumartuisi kuin Sinun äänesi edessä meidän omassatunnossamme,

Lähestyköön Sinun valtakuntasi, niin että kaikki kansat tunnustaisivat Sinun rakkautesi vallan ainoaksi hallitsijaksensa, ja että päivä päivältä kasvaisi niiden ihmisten lukumäärä, jotka Sinussa näkevät ainoan Isänsä ja jotka tuntevat itsensä Sinun Pojiksesi iankaikkisuudessa,

Ja tapahtukoon Sinun tahtosi niin maassa kuin taivaassa, niin että me, Sinun henkesi lapset, jotka kuulemme äänesi sydämemme taivaassa, täyttäisimme Sinun tahtosi käskyt elämässämme maan päällä,

Anna meille tänäpäivänä meidän jokapäiväinen leipämme, salli, että tänäänkin tapahtuu sellaista, joka muistuttaa meitä Sinusta, kun me ruumiillisessa heikkoudessamme unohdamme Sinut,

Ettemme sydämessämme konsanaan unohtaisi antaa anteeksi kaikki veljiemme heikkoudet ja kaikki ne surut, joita he meille saattavat, niin että mekin hengessämme tuntisimme Sinun laupeutesi anteeksi antavan voiman valuvan päällemme,

Ja älä johdata meitä kiusaukseen, valitsemaan kahden välillä, joista kumpikin mielestämme on hyvä, vaan päästä meitä pahasta, niin että aina näkisimme Sinun tahtosi ja oman tiemme selvänä edessämme emmekä siitä harhaantuisi joutumalla niihin ansoihin, joita elämä ruumiissa jalkojemme eteen heittää ja joiden nimet ovat viha, epäsiveys, ajattelemattomuus, väkivalta ja katkeruus ajatuksissa, sanoissa ja töissä,

Sillä Sinun ovat valtakunta ja mahti, maankin päällä, niin ettemme voi paeta tekojemme palkkaa, vaan saamme niittää sen, minkä kylvämme, jotta me oman elämämme vaiheiden kautta heräisimme oivaltamaan, että Sinun tahtosi eikä meidän on tapahtuva,

Mutta myös kunnia on Sinun iankaikkisuudessa, oi Isä, sillä kun Sinä ilmoitat Itsesi meille, silloin on kaikki rauhaa ja iloa ja anteeksi antamusta, silloin me elämme Sinun autuudessasi, silloin karkkoaa pois meidän pienuutemme Sinun äärettömyytesi valtaamana.

Amen.

SISÄLLYSLUETTELO.

	Siv.
”Salainen Oppi”	3.
I. H. P. Blavatsky	3.
II. Salainen oppi	6.
III. Maailman synty	9.
IV. Ihminen maan päällä.....	17.
V. Elämä ja kuolema.....	25.
Mitä on Yoga?.....	30.
Yksilö ja persona.....	37.
Mitä Teosofinen Seura on saanut aikaan.....	42.
I. 1875—1900.....	42.
II. Buddhalaiisten kesken	45.
III. Muinainen Aryavarta.....	47.
IV. Itämaalainen koulu	51.
Jeesuksen rukous.....	55.

